

Karar Sayısı : 2016/8570

15/1/2016 tarihli ve 6662 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması”nın mal ticareti anlaşmalarını içeren 1A no’lu ekine ilave edilmek üzere, 27 Kasım 2014 tarihinde Dünya Ticaret Örgütü Genel Konseyinde kabul edilen ekli “Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol” ile söz konusu Protokolün ekinde yer alan ilişik “Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması”nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 26/2/2016 tarihli ve 10553603 yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 29/2/2016 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

Ahmet DAVUTOĞLU
Başbakan

N. KURTULMUŞ
Başbakan Yardımcısı

M. ŞİMŞEK
Başbakan Yardımcısı

Y. AKDOĞAN
Başbakan Yardımcısı

Y. T. TÜRKER
Başbakan Yardımcısı

Y. AKDOĞAN
Başbakan Yardımcısı V.

B. BOZDAĞ
Adalet Bakanı

S. RAMAZANOĞLU
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

V. BOZKIR
Avrupa Birliği Bakanı

F. İŞİK
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

S. SOYLU
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

S. RAMAZANOĞLU
Çevre ve Şehircilik Bakanı V.

C. YILMAZ
Dışişleri Bakanı V.

N. AĞBAL
Ekonomi Bakanı V.

B. BOZDAĞ
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı V.

A. Ç. KILIÇ
Gençlik ve Spor Bakanı

F. ÇELİK
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

B. TÜFENKÇİ
Gümrük ve Ticaret Bakanı

E. ALA
İçişleri Bakanı

C. YILMAZ
Kalkınma Bakanı

M. ÜNAL
Kültür ve Turizm Bakanı

N. AĞBAL
Maliye Bakanı

N. AVCI
Millî Eğitim Bakanı

B. TÜFENKÇİ
Millî Savunma Bakanı V.

V. EROĞLU
Orman ve Su İşleri Bakanı

M. MÜEZZİNOĞLU
Sağlık Bakanı

B. YILDIRIM
Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ'NÜ KURAN MARAKEŞ ANLAŞMASINI TADİL EDEN PROTOKOL

Dünya Ticaret Örgütü Üyeleri;

Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması'na *atıfta bulunarak*,

WT/L/940 simgeli belgede yer alan ve Dünya Ticaret Örgütü'nü Kuran Marakeş Anlaşması("DTÖ Anlaşması") X.Maddesi 1.paragrafına uygun olarak kabul edilen Genel Konsey kararını *göz önünde bulundurarak*;

Aşağıdaki şekilde *mutabakata varmışlardır*:

1. DTÖ Anlaşması'nın 1A Eki, bu Protokol'ün 4. paragrafına uygun olarak yürürlüğe girmesiyle, bu Protokol'ün ekinde yer aldığı şekliyle Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması'nın, Korunma Önlemleri Anlaşması'nın ardına eklenmesiyle tadil edilecektir.
2. Bu Protokol'ün hiçbir hükmüne ilişkin olarak, diğer Üyelerin rızası olmadan rezerv konulamaz.
3. Bu Protokol, böylelikle Üyelerin kabulüne açılmıştır.
4. Bu Protokol, DTÖ Anlaşması'nın X. Maddesi 3. Paragrafına uygun olarak yürürlüğe girer¹.
5. Bu Protokol, her Üye'ye gecikmeksizin tasdikli bir örneğini ve 3.paragraf uyarınca her bir kabul bildirimini iletecek olan, Dünya Ticaret Örgütü Genel Direktörü'ne teslim edilir.
6. Bu Protokol, Birleşmiş Milletler Şartı 102. Maddesi hükümlerine uygun olarak kayıt edilir.

İki bin on dört yılı Kasım ayının yirmi yedinci gününde, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca dillerinde her biri eşit derecede muteber olan birer nüsha halinde Cenevre'de *düzenlenmiştir*.

---

¹ DTÖ Anlaşması'nın X.3 Maddesi kapsamında kabullerin hesaplanması amacıyla, Avrupa Birliğinin kendisi için ve Üye Devletleri için ilettiği kabul belgesi, DTÖ'ye üye olan Avrupa Birliği Üye Devletlerinin sayısına eşit üyenin kabulü olarak hesaplanır.

TİCARETİN KOLAYLAŞTIRILMASI ANLAŞMASI

Dibace

Üyeler,

Doha Bakanlar Deklarasyonu altında başlatılan müzakereleri *göz önünde bulundurarak;*

Doha Bakanlar Deklarasyonu'nun (WT/MIN(01)/DEC/1) 27. Paragrafı ile Genel Konsey tarafından 1 Ağustos 2014 tarihinde kabul edilen Doha Çalışma Programı Kararı D Eki'nde (WT/L/579) ve bunların yanısıra Hong Kong Bakanlar Deklarasyonu'nun 33. Paragrafı ile E Eki'nde (WT/MIN(05)/DEC) yer alan görev ve ilkeleri *hatırlayarak ve teyit ederek;*

Transit halindeki eşya da dahil olmak üzere eşyanın dolaşımının, tesliminin ve gümrük işlemlerinin tamamlanmasının hızlandırılması amacıyla GATT 1994'ün V, VIII ve X. Maddeleri'nin ilgili veçhelerine açıklık kazandırılması ve geliştirilmesini *arzu ederek;*

Gelişmekte olan ve özellikle en az gelişmiş üye ülkelerin özel ihtiyaçlarını *kabul ederek* ve bu alanda kapasite geliştirilmesi için yardım ve desteğin artırılmasını *arzu ederek;*

Ticaretin kolaylaştırılması ve gümrük kurallarına uyum konularında Üyeler arasında etkin bir işbirliğine duyulan ihtiyacı *kabul ederek;*

Aşağıdaki şekilde mutabakata varmışlardır:

1. KISIM

MADDE 1: BİLGİNİN YAYIMLANMASI VE ERİŞİLEBİLİRLİĞİ

1 Yayınlama

1.1 Her Üye, aşağıda belirtilen bilgileri, ayırım gözetmeksizin ve kolayca ulaşılabilecek bir şekilde, hükümet yetkilileri, ticaret erbabı ve diğer ilgili tarafların haberdar olabilmesini teminen ivedilikle yayımlar:

- (a) ithalat, ihracat ve transite (liman, havalimanı ve diğer giriş noktalarındaki prosedürler dahil olmak üzere) ilişkin prosedürler ile talep edilen formlar ve belgeler;
- (b) ithalat ve ihracata ilişkin veya bunlarla bağlantılı olan her tür harç ve verginin uygulanan oranları;
- (c) ithalat, ihracat veya transite veya bunlarla bağlantılı olarak, kamu kurumları tarafından veya bunların namına uygulanan ücret ve harçlar;

- (d) gümrük işlemine tabi tutulması amaçlanan ürünlerin sınıflandırılması veya kıymetinin belirlenmesine dair kurallar;
- (e) menşe kurallarına ilişkin kanunlar, yönetmelikler ve genel uygulamalara ilişkin idari hükümler;
- (f) ithalat, ihracat ya da transite ilişkin kısıtlamalar veya yasaklamalar;
- (g) ithalat, ihracat ya da transit formalitelerinin ihlallerine ilişkin cezai hükümler;
- (h) temyiz veya itiraza ilişkin prosedürler;
- (i) herhangi bir ülke veya ülkelerle ithalat, ihracat ya da transit ile ilgili yapılan anlaşmalar veya bunların ilgili bölümleri; ve
- (j) tarife kotalarının idaresine ilişkin usuller.

1.2 Bu hükümlerde yer alan hiçbir husus, 2. Madde'nin 2. Paragrafında belirtilen durum haricinde Üyenin, kendi dili dışında bilgi temin etmesini veya yayımlamasını gerektirdiği şekilde yorumlanamaz.

2 İnternet Yoluyla Sağlanan Bilgi

2.1 Her Üye aşağıdakileri internet aracılığıyla erişilebilir hale getirir ve mümkün olduğu ölçüde ve uygun bir şekilde güncellemelerini yapar:

- (a) ithalat, ihracat ve transitle ilgili uygulamaya yönelik olarak atılması gerekli adımlara ilişkin hükümetleri, ticaret erbabı ve diğer ilgili tarafları bilgilendiren, itiraz ve gözden geçirme de dahil olmak üzere, ithalat, ihracat ve transite ilişkin prosedürlerin açıklanması¹;
- (b) ilgili Üyeye ithalat, ilgili üyeden ihracat ya da o üyenin ülkesinden transiti için gerekli form ve belgeler;
- (c) ilgili Ülkenin danışma noktası(ları)na ilişkin irtibat bilgileri.

2.2 2.1(a) alt-paragrafında bahsedilen açıklama, mümkün olması halinde, DTÖ resmi dillerinden birinde de erişilebilir hale getirilir.

2.3 Üyeler, ticarete dair ilgili mevzuat ile Paragraf 1.1'de belirtilen diğer hususlar da dahil olmak üzere, ticaretle ilgili ilave bilgilerin internette erişilebilir hale getirilmesi hususunda teşvik edilirler.

3 Danışma Noktaları

3.1 Her Üye, mevcut kaynakları dahilinde, hükümetler, ticaret erbabı ve diğer ilgili tarafların, Paragraf 1.1.'de kapsanan hususlara ilişkin makul sorularına cevap vermek ve Paragraf 1.1 (a)'da bahsedilen gerekli form ve belgeleri temin etmek üzere bir ya da daha fazla sayıda danışma noktası kurar veya varsa bunları muhafaza eder.

¹ Bu tanımın yasal sınırlarını internet sitesinde belirtmek Her Üyenin kendi takdirine bağlıdır.

3.2 Bir gümrük birliğine taraf olan veya bölgesel entegrasyon içinde yer alan Üyeler, Paragraf 3.1'in gerekliliklerini yerine getirmek amacıyla, ortak usuller için bölgesel düzeyde ortak danışma noktaları kurabilir veya varsa bunları muhafaza edebilirler.

3.3 Üyelerin sorgulara cevap vermek ve gerekli formlar ile belgeleri temin etmek için ücret talep etmemeleri teşvik edilir. Ücret talep edilecekse, Üyeler ücret ve harçların miktarını verilen hizmetin yaklaşık maliyeti ile sınırlı tutarlar.

3.4 Danışma noktaları, soruları her Üye tarafından belirlenecek ve talebin esası ve karmaşıklığına bağlı olarak değişebilecek makul bir süre içinde cevaplandırır ve gerekli formlar ile belgeleri temin eder.

4 Bildirim

Her Üye, aşağıdaki hususları 23. Madde Paragraf 1.1 uyarınca kurulmuş olan Ticaretin Kolaylaştırılması Komitesi'ne (bu Anlaşmada "Komite" olarak bahsedilen) bildirir:

- (a) Paragraf 1.1'de, (a)'dan (j)'ye kadar olan alt paragraflarda yer alan unsurların yayımlandığı resmi yer(ler)
- (b) Paragraf 2.1'de bahsedilen internet sitesi(lerinin) Bir Örnek Kaynak Konumlayıcıları ve
- (c) Paragraf 3.1'de bahsedilen danışma noktalarının irtibat bilgileri.

MADDE 2: YORUM YAPMA FIRSATI, YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ ÖNCESİ BİLGİ VE DANIŞMALAR

1 Yorum Yapma Fırsatı ve Yürürlüğe Giriş Öncesi Bilgi

1.1 Her Üye, uygulanabilir ölçüde ve iç hukuku ve yasal sistemi ile uyumlu bir biçimde transit halindeki eşya da dahil olmak üzere, eşyanın dolaşımı, teslim edilmesi ve gümrük işlemlerinin tamamlanmasıyla ilgili genel uygulamaya dair kanun ve yönetmelik çıkartılması veya bunlarda değişiklik yapılması teklifleri hakkında ticaret erbabının ve diğer ilgili tarafların yorum yapmalarına fırsat ve makul bir süre tanır.

1.2 Her Üye, mümkün olduğu ölçüde ve iç hukuku ve yasal sistemi ile uyumlu bir biçimde transit halindeki eşya da dahil olmak üzere, eşyanın dolaşımı, teslim edilmesi ve gümrük işlemlerinin tamamlanmasıyla ilgili genel uygulamaya dair yeni kanun ve düzenlemeleri veya bunlardaki değişiklikleri ticaret erbabı ve diğer ilgili tarafların haberdar olabilmesi için yürürlüğe girişten mümkün olduğunca önce yayımlar veya bunlara dair bilginin başka bir yöntemle kamuya açık hale getirilmesini sağlar.

1.3 Vergi veya tarife oranlarındaki değişiklikler, hafifletici etkisi olan önlemler, Paragraf 1.1 ya da 1.2'ye riayet sebebiyle etkileri zayıflayacak önlemler, acil durumlarda uygulanan önlemler, ya da iç hukuk ve yasal sistemde yapılan küçük değişiklikler Paragraf 1.1 ve 1.2 dışında bırakılmıştır.

2 Danışmalar

Her Üye, uygun şekilde, sınırları ile ticaret erbabı ya da sınırları dahilindeki diğer paydaşlar arasında düzenli olarak danışmalarda bulunulmasını sağlar.

MADDE 3: ÖN KARARLAR

1. Her Üye, bütün gerekli bilgileri içeren şekilde yazılı talepte bulunan başvuru sahibine makul ve belirlenmiş sürede bir ön karar verir. Üye, ön karar vermekten imtina ederse başvuru sahibini ilgili faktörler ve kararının gerekçelerini içerecek şekilde yazılı olarak derhal haberdar eder.

2. Üye, başvuruda yer alan:

(a) sorunun, başvuru sahibinin halihazırda herhangi bir resmi dairede, mahkemede veya temyiz merciinde beklemekte olan bir davasında yer alması halinde; ya da

(b) soruyla ilgili olarak herhangi bir temyiz mahkemesi veya merciinde bununla ilgili karar verilmişse;

başvuru sahibine ön karar vermekten imtina edebilir.

3. Ön karara dayanak teşkil eden kanun, vakıa ve şartlar değişmedikçe, söz konusu karar verildiği tarihten itibaren makul bir süre boyunca geçerli olur.

4. İlgili Üye, ön kararı yürürlükten kaldırır, değiştirir veya geçersiz kılsa, başvuru sahibine, ilgili vakıaları ve karara mesnet teşkil eden gerekçeleri içerecek şekilde yazılı bildirimde bulunur. Bir Üye, geriye dönük etkisi olan bir ön kararı, ancak kararın eksik, yanlış, sahte, veya yanıltıcı bilgiye dayalı olarak verildiği durumda yürürlükten kaldırılabılır, değiştirebilir veya geçersiz kılabilir.

5. Bir Üye tarafından verilen ön karar talepte bulunan başvuru sahibi açısından, söz konusu Üyeyi bağlayıcıdır. İlgili Üye ön kararın başvuru sahibi için bağlayıcı olmasını temin edebilir.

6. Her Üye, asgari düzeyde, aşağıdakilerini yayımlar:

(a) sağlanacak bilgiler ve format dahil olmak üzere ön karar başvurusu için gerekenler;

(b) ön kararın hangi süre zarfında verileceği; ve

(c) ön kararın geçerli olacağı süre.

7. Her Üye, başvuru sahibinin yazılı talebi üzerine, ön kararın veya ön kararın yürürlükten kaldırılması, değiştirilmesi veya geçersiz kılınması kararının yeniden incelenmesini sağlar.²

² Bu paragraf altında: (a) bir yeniden inceleme, kararı veren resmi görevli, daire veya idare tarafından, daha yüksek veya bağımsız bir idari merci tarafından, veya adli bir makam tarafından, ön kararın gereği yapılmadan

8. Her Üye, diğer ilgili taraflar için özel önem arz ettiğini düşündüğü ön kararlara ilişkin herhangi bir bilgiyi, ticari gizli bilgileri koruması ihtiyacını dikkate alarak kamuya açık hale getirmeye gayret eder.

9. Tanımlar ve kapsam:

(a) Ön karar, başvuru kapsamındaki eşyanın ithalatından önce Üye tarafından başvuru sahibine verilen;

- (i) eşyanın sınıflandırılması; ve
- (ii) eşyanın menşei³

ile ilgili olarak ithalat esnasında üye tarafından eşyaya uygulanacak olan muameleyi belirten yazılı bir karardır.

(b) (a) alt-paragrafında açıklanan ön kararlara ek olarak, Üyelerin aşağıdaki hususlarda da ön karar vermesi teşvik edilir:

- (i) belli veriler çerçevesinde gümrük kıymetinin tespitinde kullanılacak uygun yöntem ve kriterler ile bunların uygulanışı;
- (ii) gümrük vergilerinde indirim veya bunlardan muafiyet için Üyenin öne sürdüğü koşullarının uygulanabilirliği;
- (iii) tarife kotaları dahil olmak üzere, Üyenin kotalar için talep ettiği şartların uygulanması; ve
- (iv) Üyenin ön karar verilmesini uygun olarak değerlendirdiği ilave herhangi bir konu.

(c) Başvuru sahibi, bir ihracatçı, ithalatçı veya haklı sebebi olan kişi veya bunların temsilcisidir.

(d) Bir Üye başvuru sahibinin kendi sınırları içinde yasal temsilcisinin veya kaydının olmasını talep edebilir. Bilhassa küçük ve orta ölçekli işletmelerin özel ihtiyaçları dikkate alınarak, bu gibi şartlar, mümkün olduğu ölçüde ön karar için başvuru yapmaya yetkin kişi kategorilerini, sınırlandırmaz. Söz konusu şartlar, açık ve şeffaf olacak, keyfi ve haksız ayrımcılık vasıtası teşkil etmeyecektir.

önce veya yapıldıktan sonra, yapılabilir; ve (b) Üyenin başvuru sahibine 4. Madde 1. Paragrafına rücu etme hakkı sağlaması gerekmez.

³ Eşyanın menşeiine ilişkin bir ön kararın, bu Anlaşmanın ve Menşe Kuralları Anlaşması'nın gerekliliklerini karşıladığı durumda, Menşe Kuralları Anlaşması'nın kuralları doğrultusunda eşyanın menşeiine ilişkin bir değerlendirme olabileceği anlaşılmaktadır. Keza, Menşe Kuralları Anlaşması kapsamında yapılan bir değerlendirme de, her iki anlaşmanın gerekliliklerini karşıladığı takdirde, bu Anlaşma'nın amaçları doğrultusunda eşyanın menşeiine dair bir ön karar olarak değerlendirilebilir. Bu maddenin gerekliliklerinin yerine getirilmiş olması kaydıyla, Üyelerin, Menşe Kuralları Anlaşmasına uygun olarak yapılan düzenlemeler dışında, bu hüküm altında, menşe tespitine ilişkin münferit düzenlemeler yapması gerekmez.

MADDE 4: İTİRAZ VE YENİDEN İNCELEME PROSEDÜRLERİ

1. Her Üye kendi sınırları içerisinde, gümrük tarafından hakkında bir idari karar⁴ alınmış olan kimseye aşağıdaki hakları tanıır:

(a) karara karşı, kararı veren resmi görevli veya daireden daha yüksek veya bunlardan bağımsız bir idari merci nezdinde idari itiraz veya kararın yeniden incelenmesi;

ve/veya

(b) karara karşı adli itiraz veya kararın yeniden incelenmesi.

2. Üyenin mevzuatı, adli itiraz veya yeniden incelemeden önce idari bir itirazın veya yeniden incelenmenin, başlatılmasını gerektirebilir.

3. Her Üye, itiraz ve yeniden inceleme işlemlerinin ayrımcı olmayacak şekilde yapılmasını temin eder.

4. Her Üye, 1(a) alt-paragrafında yer alan itiraz veya yeniden inceleme kararının:

(a) kendi kanun ve düzenlemelerinde belirtilen süreler içerisinde; ya da

(b) gereksiz yere gecikmeksizin

verilmediği durumda, dilekçe sahibine idari merci veya adli merciye yeniden itiraz yapmayı veya idari ya da adli merci tarafından kararının yeniden incelenmesini talep etme hakkı veya adli merciye⁵ başka bir başvuru yapma hakkı sağlar.

5. Her Üye, gerektiğinde itiraz veya yeniden inceleme işlemlerine başvurma imkanı sağlamak amacıyla, 1. Paragrafta atıfta bulunulan kimseye idari kararın sebeplerinin bildirilmesini temin eder.

6. Her Üye bu Maddenin hükümlerini, gümrük idareleri dışında ilgili bir sınır idaresi tarafından verilen idari karara da uygulanabilir hale getirmeye teşvik edilir.

MADDE 5: TARAFSIZLIK, AYRIMCI OLMAMAK VE ŞEFFAFLIĞIN GÜÇLENDİRİLMESİ İÇİN DİĞER ÖNLEMLER

1 Güçlendirilmiş Kontrol ve Muayenelere İlişkin Bildirimler

Bir Üye'nin, sınırları içindeki insan, hayvan veya bitki hayatı veya sağlığının korunması amacıyla bildirim ve yönlendirmelere konu olan gıda ürünleri, içecekler ve hayvan yemlerine yönelik sınır kontrolleri ve muayenelerinin seviyesinin güçlendirilmesi konusunda ilgili

⁴ Bu maddedeki idari karar münferit bir olaydaki belli bir kişinin hak ve yükümlülükleri üzerinde yasal sonuçları olan karardır. Bu maddedeki idari kararın GATT 1994 ün X. maddesi çerçevesindeki bir idari işlemi veya Üyenin içi hukuk ve yasal sistemi uyarınca bir idari işlemin yapılamaması veya kararın alınamamasını kapsadığı anlaşılmaktadır. Böylesi bir idari işlemin yapılamaması veya kararın alınamaması durumunda, Üyeler, gümrük idaresini derhal, 1 (a) alt-paragrafında yer alan itiraz ve yeniden inceleme hakkı yerine geçecek, bir idari karar vermeye yönlendirecek alternatif bir idari veya adli başvuru usulü tesis edebilirler.

⁵ Bu bentteki hiçbir şey, kendi kanun ve düzenlemeleri uyarınca, bir Üyeyi itiraz veya yeniden incelemeye dair idari makamların sukutunu başvuru sahibi lehine bir karar olarak kabul etmesini engellemez.

yetkililere yönelik bildirim ve kılavuz yayımlama sistemi oluşturulması ya da muhafaza edilmesi durumunda, bunların yayımlanması, iptal edilmesi veya askıya alınması usullerine ilişkin olarak aşağıdaki ilkeler uygulanır:

- (a) İlgili Üye, söz konusu bildirim veya kılavuzu, uygun şekilde, riske dayalı biçimde çıkartabilir;
- (b) İlgili Üye, sadece bildirim veya kılavuzun dayandığı sağlık ve bitki sağlığı koşullarının geçerli olduğu giriş noktalarında yeknesak olarak uygulanacak şekilde bildirim veya kılavuz çıkartabilir;
- (c) İlgili Üye, yayımlanmalarına sebep olan koşullar ortadan kalktığında veya değişen koşullara ticareti daha az kısıtlayıcı önlemler ile cevap verilebilmesinin mümkün olması halinde, söz konusu bildirim ve kılavuzu derhal iptal eder ya da askıya alır; ve
- (d) İlgili Üye söz konusu bildirim veya kılavuzu iptal etmeye veya askıya almaya karar verdiğinde, uygun olduğu üzere, iptal etme veya askıya alma duyurusunu derhal ayırım gözetmeden ve kolayca ulaşılabilir şekilde yayımlar veya ihracatçı Üye ya da ithalatçıyı bilgilendirir.

2 Alkoyma

Üye, ithal edilmek üzere beyan edilen eşyanın, kontrol için gümrük idaresi veya başka bir yetkili merci tarafından alıkonulması durumunda taşıyıcıyı veya ithalatçıyı ivedilikle bilgilendirir.

3 Test Prosedürleri

3.1 Üye, talep üzerine, ithalat için beyan edilen eşyanın varışında alınan ilk numunenin testinden olumsuz bir sonuç çıkması halinde, ikinci bir test fırsatı tanıyabilir.

3.2 Üye, Paragraf 3.1'de belirtilen imkanı tanıdığı durumda, testin yapılabileceği herhangi bir laboratuvarın isim ve adresini ayırım gözetmeden ve kolayca ulaşılabilir bir şekilde yayımlar ya da bu bilgiyi ithalatçıya sağlar.

3.3 Üye, eşyanın teslim edilmesi ve gümrük işlemlerinin tamamlanmasında, varsa Paragraf 3.1 kapsamında yapılan ikinci testin sonuçlarını değerlendirir ve uygun gördüğü takdirde söz konusu test sonuçlarını kabul edebilir.

MADDE 6: İTHALAT VE İHRACAT ÜZERİNDEN VEYA İTHALAT VE İHRACATLA İLİŞKİLİ OLARAK ALINAN ÜCRETLER VE HARÇLAR İLE CEZALARA İLİŞKİN İLKELER

1 İthalat ve İhracat üzerinden veya İthalat ve İhracatla İlişkili Olarak Alınan Ücretler ve Harçlarla ilgili Genel Disiplinler

1.1 1. Paragraf hükümleri, Üyelerin eşyanın ithalat veya ihracatı üzerinden veya ithalat ve ihracatla ilişkili olarak uyguladığı ithalat ve ihracat vergileri ile GATT 1994 Madde III hükmü kapsamındaki diğer vergiler dışındaki tüm ücret ve harçlara uygulanır.

1.2 Ücret ve harçlara ilişkin bilgiler 1. Madde uyarınca yayımlanır. Bu bilgiler, uygulanacak ücret ve harçları, ücret ve harçların sebeplerini, sorumlu merci ile ödemenin ne zaman ve nasıl yapılacağını kapsar.

1.3 Acil durumlar dışında, yeni veya değişiklik yapılmış ücret ve harçlara ilişkin yayınlanma ile yürürlüğe giriş arasında yeterli bir zaman aralığı bırakılır. Bu tür ücret ve harçlar, bunlarla ilgili bilgiler yayımlanana kadar uygulanamaz.

1.4 Her Üye, ücret ve harçları, uygulanabilir olduğu durumda, sayı ve çeşitliliğini azaltmak amacıyla, düzenli olarak gözden geçirir.

2 İthalat ve İhracat Üzerinden veya İthalat ve İhracatla İlişkili Olarak Uygulanan Gümrük İşlemleri için Alınan Ücretler ve Harçlara İlişkin Özel Disiplinler

Gümrük işlemleri için alınan ücretler ve harçlar;

- (i) bahse konu spesifik ithalat ve ihracata doğrudan veya bağlantılı olarak gerçekleştirilen işlemle ilgili verilen hizmetin yaklaşık maliyeti ile sınırlanmalı; ve
- (ii) eşyanın gümrük işlemleri ile yakından ilgili hizmetler için tahsil edilmesi kaydıyla, spesifik bir ithalat veya ihracat işlemi ile ilişkilendirilmeleri gerekmez.

3 Ceza Disiplinleri

3.1 3. Paragraf kapsamında “cezalar” kavramı, bir Üyenin gümrük kanunları, yönetmelikleri, ya da usule ilişkin kurallarının ihlali durumunda, o Üyenin gümrük idaresi tarafından verilen cezaları ifade eder.

3.2 Her Üye, gümrük kanunları, yönetmelikleri, ya da usule ilişkin kurallarının ihlali durumunda, cezaların, kanunları çerçevesinde sadece ihlalden sorumlu kişiye(lere) uygulanmasını temin eder.

3.3 Verilen ceza, vakianın maddi bulgu ve şartlarına dayanmalı ve ihlalin derecesi ve ciddiyeti ile orantılı olmalıdır.

3.4 Her Üye,

- (a) ceza ve vergilerin değerlendirilmesi ve tahsilindeki çıkar çatışmalarını; ve
- (b) Paragraf 3.3 ile uyumlu olmayan bir cezanın değerlendirilmesi veya tahsili için teşvik yaratılmasını

engellemek için önlemler almayı temin eder.

3.5 Her Üye, gümrük kanunları, yönetmelikleri, ya da usule ilişkin kurallarının ihlali sebebiyle bir ceza verildiğinde, ceza uygulanan kişiye(lere) ihlalin mahiyeti ve ihlale ilişkin cezanın miktarı veya aralığının yer aldığı geçerli kanun, yönetmelik veya işlemleri hakkında yazılı bilgi verilmesini temin eder.

3.6 Bir kişi, gümrük kanunları, yönetmelikleri, ya da usule ilişkin kurallarının ihlali durumunu, Üyenin gümrük idaresine kendi iradesi ile ihlalin gümrük idaresi tarafından tespitinden önce açıklarsa, ilgili Üye, uygun olduğu durumda, söz konusu kişiye ceza verilirken bu keyfiyeti olası bir hafifletici sebep olarak dikkate almaya teşvik edilir.

3.7 Bu paragrafın hükümleri transit trafiğe ilişkin Paragraf 3.1’de atıfta bulunulan cezalara uygulanır.

MADDE 7: EŞYANIN TESLİMİ VE GÜMRÜK İŞLEMLERİNİN TAMAMLANMASI

1 Varış Öncesi İşleme

1.1 Her Üye, eşyanın varışında teslim edilmesini hızlandırmak amacıyla, eşyanın varışından önce işleme başlanması için gümrük beyannameleri dahil olmak üzere, ithalata dair dokümanları ve gerekli diğer belgelerin sunulmasına imkan veren prosedürleri kabul eder veya mevcutsa muhafaza eder.

1.2 Her Üye, uygun görülen şekilde, belgelerin varış öncesi işlenmeleri için, bunların, elektronik formatta daha önceden sunulmasına imkan tanır.

2 Elektronik Ödeme

Her Üye, uygulanabilir olduğu ölçüde, ithalat ve ihracatta tahakkuk eden ve gümrük idaresi tarafından toplanan vergi, resim, ücret ve harçların elektronik ortamda ödenmesine imkan veren prosedürleri kabul eder veya mevcut ise muhafaza eder.

3 Teslimin Gümrük Vergisi, Resim, Ücret ve Harçların Nihai Tespitinden Ayrılması

3.1 Her Üye, gümrük vergisi, resim, harç ve ücretlere ilişkin nihai tespiti, şayet sözkonusu tespit eşyanın varışından önce, varışında veya varışından sonra mümkün olan en hızlı şekilde gerçekleştirilmediği ve mevzuata ilişkin diğer tüm şartların yerine getirildiği durumlarda, eşyanın söz konusu tespitten önce teslim edilmesine imkan veren prosedürleri kabul eder veya mevcutsa bunları muhafaza eder.

3.2 Bir Üye, eşyanın bu şekilde teslimi için:

(a) eşyanın varışından önce veya varışında tespit edilen gümrük vergisi, resim, harç ve ücretlerin ödenmesini ve henüz tespit edilememiş meblağlar için kefalet, depozito veya kanun ve düzenlemelerinde olanak tanınan başka bir uygun araç yoluyla teminatta bulunulmasını; veya

(b) kefalet, depozito veya kanun ve düzenlemelerinde olanak tanınan başka bir uygun araç yoluyla bir teminat sunulmasını talep edebilir.

3.3 Söz konusu teminat, ilgili Üyenin teminat kapsamındaki eşyaya ilişkin, nihai olarak ödenecek olan gümrük vergileri, resim, harç ve ücretlerin ödenmesini garanti etmek amacıyla talep ettiği miktardan fazla olamaz.

3.4 Para cezalarının kesilmesini gerektiren bir suç tespit edilmesi durumunda, kesilebilecek cezalar için bir teminat talep edilebilir.

3.5 Paragraf 3.2 ve 3.4'te yer verilen söz konusu teminat, gereklilik hali sona erdiğinde çözümlür.

3.6 Bu hükümlerdeki hiçbir husus bir Üyenin eşyayı muayene etme, alkoyma, eşyaya el koyma ya da eşyayı kamulaştırma hakkını veya ilgili Üyenin DTÖ hak ve yükümlülüklerine aykırı olmayacak şekilde eşyaya muamelede bulunma hakkını etkilemez.

4 Risk Yönetimi

4.1 Her Üye, mümkün olduğunca, gümrük kontrolleri için bir risk yönetimi sistemini kabul eder veya mevcut ise muhafaza eder.

4.2 Her Üye, risk yönetimini keyfi ya da haksız ayrımcılığı veya uluslararası ticarete ilişkin örtülü kısıtlamaları önleyecek şekilde tasarlar ve uygular.

4.3 Her Üye, gümrük kontrollerini ve mümkün olduğu ölçüde diğer ilgili sınır kontrollerini yüksek riskli sevkiyatlar üzerinde yoğunlaştırır ve düşük riskli sevkiyatların teslimini hızlandırır. Üye, söz konusu kontroller için sevkiyatları risk yönetimi sistemi çerçevesinde rastgele de seçebilir.

4.4 Her Üye, risk yönetimini uygun seçim kriterleriyle yapılan risk değerlendirmesine dayandırır. Bahse konu seçim kriterleri, *diğerlerinin yanı sıra*, Armonize Sistem kodunu, eşyanın mahiyeti ve cinsini, menşe ülkesini, eşyanın gönderildiği ülkeyi, eşyanın değerini, ticaret erbabının uyum kaydını, ulaşım aracının türünü içerebilir.

5 Sonradan Kontrol

5.1 Eşyanın teslimini hızlandırmak amacıyla, her Üye gümrük ve ilgili diğer kanun ve düzenlemelerle uyumu sağlamak için sonradan kontrol uygulamasını kabul eder veya mevcut ise muhafaza eder.

5.2 Her Üye, uygun seçim kriterini de içerebilecek riske dayalı bir yaklaşımla, sonradan kontrol için bir kişi veya bir sevkiyat seçer. Her Üye, sonradan kontrol işlemlerini şeffaf bir şekilde gerçekleştirir. Bir kişinin sonradan kontrol sürecine dahil edilmesi ve kontrole ilişkin nihai sonuçların elde edilmesi halinde, ilgili Üye, kayıtları kontrol edilen kişiye kontrol sonuçlarını, kişinin hak ve yükümlülüklerini ve söz konusu sonuçların sebeplerini gecikmeksizin bildirir.

5.3 Sonradan kontrolde elde edilen bilgiler, sonraki idari ve adli işlemlerde kullanılabilir.

5.4 Üyeler, uygulanabilir oldukça, sonradan kontrol sonucunu risk yönetimi uygulanmasında kullanır.

6 Ortalama Teslim Sürelerinin Saptanması ve Yayınlanması

6.1 Üyeler, *diğerlerinin yanı sıra* Dünya Gümrük Örgütü (bu Anlaşmada “DGÖ” olarak ifade edilir)’nin Eşyanın Gümrükleme Süresinin Ölçüm Çalışması gibi araçları kullanarak, kendi ortalama teslim sürelerini, dönemsel olarak ve tutarlı bir şekilde ölçmeye ve yayınlamaya teşvik edilir.⁶

6.2 Üyeler, kullanılan yöntemler, tespit edilen darboğazlar ve etkinlik üzerinde etkisi olan sonuçlar da dahil olmak üzere, ortalama teslim süresini ölçmeye ilişkin tecrübelerini Komite ile paylaşmaya teşvik edilir.

7 Yetkilendirilmiş Yükümlüler için Ticaretin Kolaylaştırılması Önlemleri

7.1 Her Üye belirtilen kriterleri sağlayan ve buradan itibaren yetkilendirilmiş yükümlü olarak adlandırılacak yükümlülere, Paragraf 7.3 uyarınca, ithalat, ihracat ya da transit formalite ve prosedürlerine ilişkin ticareti kolaylaştırıcı ilave önlemler sağlar. Üye, alternatif olarak, söz konusu ticareti kolaylaştırıcı önlemleri genel olarak bütün yükümlülere uygulanan gümrük prosedürleri yoluyla sunabilir ve münferit bir uygulama oluşturması gerekmez.

7.2 Yetkilendirilmiş yükümlü olarak vasıflandırılabilmenin kriterleri, Üye’nin kanun, yönetmelik ve prosedürlerinde belirtilen gerekliliklerle uyum ya da uyumlu olmama riski ile ilişkilendirilir.

(a) Yayımlanacak söz konusu kriterler aşağıdakileri içerebilir:

- (i) gümrük ve ilgili diğer kanun ve düzenlemelerle uyumu gösteren uygun bir kayıt;
- (ii) gerekli iç kontrollere imkan veren bir kayıt yönetim sistemi;
- (iii) uygun olduğu durumlarda, yeterli kefalet veya teminatın sağlanması dahil olmak üzere finansal ödeme gücü; ve
- (iv) tedarik zinciri güvenliği.

(b) Söz konusu kriterler:

- (i) aynı şartlar altında, yükümlüler arasında keyfi veya haksız ayrımcılık yaratmak amacıyla tasarlanmaz veya uygulanmaz; ve
- (ii) mümkün olduğunca, küçük ve orta ölçekli işletmelerin katılımını sınırlandırmaz.

⁶ Her Üye, kendi ihtiyaç ve kapasitesine uygun olarak ortalama teslim süresini ölçmek için kapsam ve yöntem belirleyebilir.

7.3 Paragraf 7.1 uyarınca sağlanan ticaretin kolaylaştırılması önlemleri, aşağıdaki önlemlerden en az üç tanesini içerir⁷:

- (a) uygun şekilde, az belge ve veri talebi;
- (b) uygun şekilde, az oranda fiziksel muayene ve inceleme;
- (c) uygun şekilde, hızlı teslim süresi;
- (d) gümrük vergileri, resim, harç ve ücretlerin ödemelerinin tehiri;
- (e) kapsamlı teminat veya indirimli teminatların kullanımı;
- (f) belli bir zaman dilimi içindeki tüm ithalat ve ihracat işlemleri için tek bir gümrük beyannamesi; ve
- (g) eşyanın gümrük işlemlerinin yetkilendirilmiş yükümlünün tesislerinde veya gümrük idaresi tarafından yetkilendirilen başka bir yerde tamamlanması.

7.4 Üyeler, yetkilendirilmiş yükümlü programlarını, amaçlanan meşru hedeflerin yerine getirilmesinde uygunsuz veya etkisiz olmadıkça, eğer mevcut ise uluslararası standartlar temelinde geliştirmeye teşvik edilirler.

7.5 Yükümlülere sağlanan ticaretin kolaylaştırılması önlemlerini güçlendirmek amacıyla Üyeler, diğer Üyelere yetkilendirilmiş yükümlü programlarının karşılıklı tanınması için müzakere imkanı tanırlar.

7.6 Üyeler, Komitede yürürlükteki yetkilendirilmiş yükümlü programları ile ilgili bilgi değişiminde bulunurlar.

8 Hızlandırılmış Sevkiyatlar

8.1 Her Üye, gümrük kontrolünü sürdürürken, en azından hava kargo ile gelenlere uygulanmak üzere, başvuruda bulunmuş kişilere, eşyanın hızlı teslim edilmesine imkan veren prosedürleri kabul eder veya mevcut ise muhafaza eder⁸. Eğer bir Üye başvuruda bulunabilecek kişilere ilişkin sınırlandırma getiren kriterler uygularsa, Üye, yayımlanmış kriterler çerçevesinde başvuru sahibinin, Paragraf 8.2'de belirtilen hızlandırılmış sevkiyatlara ilişkin uygulanan muameleye başvuru için aşağıdaki şartları yerine getirmesini talep edebilir:

- (a) başvuru sahibinin, Üyenin ilgili işlemin gerçekleştirilmesine ilişkin gerekliliklerini belirlenmiş bir tesiste yerine getirdiği durumda, hızlandırılmış sevkiyatların işlenmesine ilişkin uygun altyapıyı ve ilgili gümrük masraflarının ödenmesini sağlamasını;

⁷ 7.3 paragrafında (a) dan (g) ye kadar alt-bentlerde sıralanan önlemlerden biri, genel olarak tüm yükümlülere sağlanıyorsa yetkilendirilmiş yükümlülere de sağlanmış sayılır.

⁸ Üyenin, 8.2 paragrafındaki uygulamayı sağlayan bir prosedürü halihazırda varsa, bu hüküm Üyenin hızlandırılmış teslim ilişkine münferit prosedürler edinmesini gerektirmez.

- (b) hızlandırılmış sevkiyatın varışı öncesinde, teslim için gerekli bilgileri sunmasını;
- (c) ücretlerin, Paragraf 8.2'de tanımlanan muamele için sunulan hizmetlerin yaklaşık maliyeti ile sınırlandırılması yönünde değerlendirilmesini;
- (d) hızlandırılmış sevkiyatlara, eşyanın alınışından teslimine kadar, iç güvenlik, lojistik ve takip teknolojisi vasıtalarıyla yüksek düzeyde kontrol sağlanmasını;
- (e) alınıştan teslimine kadar hızlandırılmış sevkiyatı temin etmesini;
- (f) eşyaya ilişkin tüm gümrük vergileri, resim, harç ve ücretlerin gümrük idaresine ödenmesi sorumluluğunu üstlenmesini;
- (g) gümrük ve ilgili diğer kanun ve yönetmeliklere ilişkin iyi bir uyum kaydının olmasını;
- (h) Üyenin bilhassa Paragraf 8.2'de tanımlanan muamelenin sağlanması ile özellikle ilgili olan kanun, düzenlemeler ve diğer usule ilişkin şartlarının etkin uygulanması ile doğrudan ilgili olan koşullara uymasını.

8.2 Paragraf 8.1 ile 8.3'e tabi olarak, Üyeler:

- (a) 10. Maddenin 1. paragrafı uyarınca, hızlandırılmış sevkiyatların teslim edilmesi için gerekli belgeleri azaltır ve mümkün olduğunca belli sevkiyatların, bilgilerin bir defada sunulmasıyla teslim edilmesine imkan verir;
- (b) normal şartlar altında, teslim için gereken bilgilerin ibraz edilmiş olması kaydıyla hızlandırılmış sevkiyatların varış noktasına ulaşmasını müteakiben, mümkün olduğunca hızlı bir şekilde, teslim edilmesini sağlar;
- (c) bir Üye'nin beyannameler ve destekleyici belgeler ile vergi ve harç ödemeleri dahil, ilave giriş prosedürleri talep etme hakkının bulunduğunu dikkate alarak, her ağırlık ve kıymetteki sevkiyat için (a) ile (b) alt-paragraflarındaki muamelenin uygulanmasına çaba gösterir ve belgeler gibi düşük kıymetli eşyalarla sınırlı olmamak kaydıyla, söz konusu muameleyi eşyanın cinsine bağlı olarak sınırlandırmaya gayret eder;
- (d) önceden tanımlanmış belli eşya dışında, mümkün olduğu ölçüde, bir *de minimis* sevkiyat kıymeti veya gümrük vergisi ve harç tahsil edilmeyecek vergilendirilebilir bir miktar öngörür. Katma değer ve özel tüketim vergileri gibi GATT 1994 Madde III'e uyumlu olarak uygulanan dahili vergiler bu hükme tabi değildir.

8.3 Paragraf 8.1 ile 8.2'deki hiçbir hüküm, Üye'nin eşyayı inceleme, alıkoyma, eşyaya el koyma, eşyayı kamulaştırma, veya eşyanın girişini reddetme veya risk yönetimi sistemleri ile ilgili olanlar da dahil olmak üzere sonradan kontrol hakkını etkilemez. Ayrıca, Paragraf 8.1 ile 8.2'deki hiçbir hüküm, Üye'nin, teslimin bir şartı olarak, ilave belge sunulmasını veya otomatik olmayan lisanslama şartlarının yerine getirilmesini talep etme hakkını engellemez.

9 Bozulabilir Eşya⁹

9.1 Bozulabilir eşyaların engellenebilir kayıp veya bozulmalarının önlenmesi amacı ve diğer tüm düzenleyici şartların yerine getirilmesi kaydıyla, her Üye bozulabilir eşyaların;

- (a) normal şartlar altında mümkün olan en kısa zaman içerisinde; ve
- (b) istisnai hallerde uygun olduğu durumlarda gümrük idaresi ve ilgili diğer mercilerin çalışma saatleri dışında

teslimini sağlar.

9.2 Her Üye, gerekli görülebilecek incelemelerin zamanları planlanırken bozulabilir eşyalara uygun bir öncelik verir.

9.3 Her Üye, teslim işleminin tamamlanmasını bekleyen bozulabilir eşyaların uygun bir şekilde depolanmasını sağlar ya da ithalatçının sağlamasına izin verir. Üye, ithalatçı tarafından ayarlanan depolama tesislerinin, ilgili mercileri tarafından onaylanmasını veya belirlenmesini şart koşabilir. Eşyayı nakleden yükümlünün yetkilendirilmesi de dahil olmak üzere, eşyanın söz konusu depolama tesislerine nakli gerekli durumlarda ilgili mercilerin onayına tabi olabilir. Üye, uygulanabilir ve iç hukukuna uygun olduğu durumlarda, ithalatçının talebi üzerine, teslim edilme işleminin bahse konu depolama tesislerinde yapılabilmesi için gerekli her türlü prosedürü sağlar.

9.4 Bozulabilir eşyanın teslim edilme işleminde olabilecek kayda değer gecikme durumlarında ve yazılı talep üzerine, ithalatçı Üye, uygulanabilir olduğu ölçüde, gecikmenin sebepleri hakkında bilgi sağlar.

MADDE 8: SINIR İDARELERİ ARASINDA İŞBİRLİĞİ

1. Her Üye, ticaretin kolaylaştırılması amacıyla, sınır kontrollerinden sorumlu olanlar ile eşyanın ithalat, ihracat, ve transit işlemlerini gerçekleştiren merci ve idarelerinin birbirleri ile işbirliği yapmalarını ve faaliyetlerini koordine etmelerini temin eder.

2. Her Üye, mümkün ve uygulanabilir olduğu ölçüde, ortak bir sınır paylaştığı diğer Üyelerle, karşılıklı olarak mutabık kalınan şartlarda, sınır ötesi ticareti kolaylaştırmak amacıyla sınır geçişlerindeki işlemleri koordine etmek maksadıyla, işbirliği yapar. Bahse konu işbirliği ve koordinasyon aşağıdakileri içerebilir:

- (a) çalışma gün ve saatlerinin uyumlaştırılması;
- (b) prosedür ve formalitelerin uyumlaştırılması;
- (c) ortak tesislerin kurulması ve paylaşılması;

⁹ Bu hüküm kapsamında, bozulabilir eşya, özellikle uygun saklama koşulları sağlanmadığı takdirde, doğal özellikleri sebebiyle süratle bozulan eşyadır.

(d) ortak kontroller;

(e) tek duraklı sınır sonrası kontrol noktası kurulması.

MADDE 9: İTHALATI AMAÇLANAN EŞYANIN GÜMRÜK KONTROLÜ ALTINDA NAKLİ

Her Üye, uygulanabilir olduğu ölçüde ve düzenleyici koşulların tamamının yerine getirilmesi şartıyla, ithalatı amaçlanan eşyanın, kendi sınırları içerisindeki giriş gümrük noktasından, eşyanın teslim edileceği ya da eşyaya ilişkin gümrük veya teslim işlemlerinin tamamlanacağı başka bir gümrük noktasına nakledilmesine izin verir.

MADDE 10: İTHALAT, İHRACAT VE TRANSİTE İLİŞKİN FORMALİTELER

1 Formaliteler ve Belge Gereklilikleri

1.1 İthalat, ihracat, ve transite ilişkin formalitelerin sayısının ve karmaşıklığının en aza indirilmesi ve ithalat, ihracat ve transite ilişkin belge gerekliliklerinin azaltılması ve basitleştirilmesi amaçlarıyla, her Üye, meşru politika hedefleri ile değişen koşullar, ilgili yeni bilgiler, ticari uygulamalar, yöntem ve teknolojilerin uygulanabilirliği, en iyi uluslararası uygulamalar, ve ilgili tarafların katkıları gibi diğer faktörleri dikkate alarak formalite ve belge şartlarını gözden geçirir ve gözden geçirmenin sonuçlarına dayalı olarak, uygun şekilde, söz konusu formalite ve belge şartlarını:

- (a) eşyaların, bilhassa bozulabilir eşyaların, hızlı bir şekilde teslim edilmesini sağlamak amacıyla kabul edilmesi ve/veya uygulanmasını;
- (b) ticaret erbabı ve yükümlülerin söz konusu şartlara uyum sağlamak için harcayacakları zaman ve maliyeti azaltacak şekilde kabul edilmesi ve/veya uygulanmasını;
- (c) söz konusu hedefin veya politika hedefinin gerçekleştirilmesi için iki veya daha fazla alternatifin makul şekilde mevcut bulunduğu durumda, bunlar arasından ticareti en az kısıtlayıcı olanın seçilmesini; ve
- (d) alt-unsurları da dahil olmak üzere, artık ihtiyaç duyulmaması halinde, sürdürülmemesini

temin eder.

1.2 Komite, ilgili bilgi ve en iyi uygulamaları Üyelerin uygun şekilde paylaşmaları için prosedürler geliştirir.

2 Kopyaların Kabulü

2.1 Her Üye, uygun olduğu durumda, ithalat, ihracat, ve transit formaliteleri için gerekli olan destekleyici belgelerin matbu veya elektronik kopyalarını kabul etmeye çaba gösterir.

2.2 Üyenin bir kamu kurumu böylesi bir belgenin aslını elinde tutuyorsa, Üyenin diğer kurumları, uygulanabilir olduğu durumda, belgenin aslını elinde tutan kurumdan, belgenin matbu veya elektronik bir kopyasını belgenin aslı yerine kabul eder.

2.3 Üye, ihracatçı Üyenin gümrük idarelerine teslim edilen ihracat beyannamelerinin aslını veya kopyasını bir ithalat şartı olarak talep edemez.¹⁰

3 Uluslararası Standartların Kullanımı

3.1 Üyeler, bu Anlaşma'da aksi öngörülmedikçe, ilgili uluslararası standartlar ya da bunların bölümlerini ithalat, ihracat veya transit formaliteleri ve prosedürleri için dayanak olarak kullanmaya teşvik edilir.

3.2 Üyeler, kaynakları el verdiği ölçüde, uygun uluslararası örgütler tarafından ilgili uluslararası standartların hazırlama ve periyodik gözden geçirmelerine, katılmaya teşvik edilirler.

3.3 Komite, uygun şekilde, uluslararası standartların uygulanmasına ilişkin bilgilerin ve en iyi uygulamaların Üyeler tarafından paylaşılmasına ilişkin prosedürler geliştirir.

Komite, ilgili uluslararası örgütleri uluslararası standartlara ilişkin çalışmalarını tartışmak üzere davet de edebilir. Uygun biçimde, Komite, Üyeler açısından özel önemi haiz hususi standartlar belirleyebilir.

4 Tek Pencere

4.1 Üyeler, ticaret erbabının, eşyanın ithalatı, ihracatı veya transit geçişi için talep edilen belgeleri ve/veya veri taleplerini katılımcı mercilere ve kurumlara tek bir giriş noktasından sunmalarına olanak veren bir tek pencere sistemini kurmaya veya varsa bunu muhafaza etmeye çaba gösterir. Belge ve/veya bilgilerin katılımcı merciler veya kurumlar tarafından incelenmesinden sonra sonuçlar, başvuru sahiplerine tek pencere üzerinden vakitlice bildirilir.

4.2 Talep edilen belge ve/veya bilgilerin halihazırda tek pencere üzerinden teslim alınmış olması durumunda, aynı belge ve/veya bilgiler, acil durumlar ve kamuya açıklanmış olan diğer sınırlı istisnai haller dışında, katılımcı merciler veya kurumlar tarafından talep edilmez.

4.3 Üyeler, tek pencere sisteminin çalışma detayları ile ilgili olarak Komiteye bildirimde bulunur.

¹⁰ Bu paragraftaki hiçbir husus bir Üyenin kontrol edilen veya düzenlenen eşyaların ithalatı bir gereği olarak sertifika, izin veya lisans gibi belgeler talep etmesini engellemez.

4.4 Üyeler, mümkün ve uygulanabilir olduğu ölçüde, tek pencereyi desteklemek için bilgi teknolojilerini kullanır.

5 Sevk Öncesi İnceleme

5.1 Üyeler, tarife sınıflandırması veya gümrük kıymeti ile ilgili olarak sevk öncesi inceleme kullanımını şart koşmazlar.

5.2 Üyeler, Paragraf 5.1'de ele alınmayan diğer sevk öncesi inceleme türlerini kullanma haklarına haneler getirilmeksizin, sevk öncesi incelemeye ilişkin yeni koşullar getirmemeye veya uygulamamaya teşvik edilirler.¹¹

6 Gümrük Müşavirlerinin Kullanımı

6.1 Halihazırda gümrük müşavirlerine özel bir rol veren bazı Üyelerin önemli politika mülahazalarına haneler getirmeksizin, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girişinden itibaren Üyeler, gümrük müşavirleri kullanım zorunluluğu getiremezler.

6.2 Her Üye gümrük müşavirlerinin kullanımına ilişkin önlemlerini Komiteye bildirir ve bunları yayımlar. Bundan sonra gerçekleştirilecek her değişiklik derhal bildirilir ve yayımlanır.

6.3 Üyeler gümrük müşavirlerinin lisanslanmasına ilişkin olarak şeffaf ve nesnel kurallar uygular.

7 Ortak Sınır Prosedürleri ve Yeknesak Belge Gereklilikleri

7.1 Her Üye, Paragraf 7.2'ye tabi olarak, kendi topraklarında eşyanın teslimi ve gümrük işlemlerinin tamamlanması için ortak sınır prosedürleri ve yeknesak belge şartlarını uygular.

7.2 Bu maddedeki hiçbir unsur Üyenin:

- eşyanın mahiyeti ve cinsine, veya ulaşım aracına dayalı olarak prosedür ve istenilen belge şartlarının farklılaştırmasını;
- risk yönetimine bağlı olarak eşyalar için prosedür ve istenilen belge şartlarının farklılaştırmasını;
- ithalat vergi ve harçlarından tümüyle veya kısmı muafiyet sağlamak için prosedür ve istenilen belge şartlarının farklılaştırmasını;
- elektronik başvuru veya işlem uygulamasını; veya
- Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri Anlaşması'na uygun bir biçimde prosedür ve istenilen belge şartlarının farklılaştırmasını,

engellemez.

¹¹ Bu paragraf, Sevk Öncesi İnceleme Anlaşması'nın kapsamadığı sevk öncesi incelemelere atıfta bulunur ve sağlık ve bitki sağlığı amaçları ile yapılacak sevk öncesi incelemelere engel teşkil etmez.

8 Reddedilmiş Eşya

8.1 İthalat için sunulan eşyanın, öngörülen sağlık veya bitki sağlığı düzenlemeleri ya da teknik düzenleme gerekliliklerini yerine getirmemesi sebebiyle Üyenin yetkili mercileri tarafından reddedilmesi halinde, Üye, kendi kanun ve yönetmeliklerine tabi ve uygun olarak, ithalatçının reddedilmiş eşyayı ihracatçıya veya ihracatçı tarafından belirlenen başka bir kişiye geri göndermesine veya iade etmesine izin verir.

8.2 Paragraf 8.1 kapsamında yer alan seçenek ithalatçıya verilir ve ithalatçı da bunu makul bir zaman dilimi içerisinde yerine getirmezse, yetkili merci uygun olmayan eşya ile ilgili farklı bir eylem şekli benimseyebilir.

9 Eşyanın Geçici Kabulü ve Dahilde ve Hariçte İşleme

9.1 Eşyanın Geçici Kabulü

Her Üye, kendi kanun ve yönetmeliklerinde belirtildiği şekilde, gümrük bölgesine özel bir amaçla getirilen ve belirli bir zaman dilimi içerisinde yeniden ihracatının hedeflenen eşyanın, kullanımından kaynaklanan doğal aşınma ve zayıt dışında başka bir değişikliğe uğramaması durumunda, gümrük bölgesine şartlı olarak ithalat vergi ve harçlarından, tamamen veya kısmen, muaf tutularak getirilmesine izin verir.

9.2 Dahilde ve Hariçte İşleme

- (a) Her Üye, kendi kanun ve yönetmeliklerinde belirtildiği şekilde, eşyanın dahilde ve hariçte işlenmesine izin verir. Hariçte işlenmesine izin verilen eşya, Üyenin kanun ve yönetmeliklerine uygun biçimde, ithalat vergi ve harçlarından tamamen veya kısmen muaf tutularak yeniden ithal edilebilir.
- (b) Bu maddenin amaçları çerçevesinde, “dahilde işleme” imalat, işleme, veya onarımını müteakiben ihracatı hedeflenen belli eşyanın, Üyenin gümrük bölgesine şartlı olarak ithalat vergi ve harçlarından, tamamen veya kısmen muaf tutularak, veya gümrük vergisine iadesine uygun olacak şekilde getirildiği gümrük rejimidir.
- (c) Bu maddenin amaçları çerçevesinde, “hariçte işleme” Üyenin gümrük bölgesinde serbest dolaşımda olan eşyanın imalat, işleme, veya onarım için yurtdışına geçici olarak ihraç edilip daha sonra yeniden ithal edilebildiği gümrük rejimidir.

MADDE 11: TRANSİT SERBESTİSİ

1. Bir Üye tarafından transit trafikle ilgili olarak uygulanan hiçbir düzenleme veya formalite;

- (a) bunların kabul edilmesini gerektiren koşullar veya amaçlar ortadan kalkarsa veya değişen koşullar veya amaçlar ticareti daha az kısıtlayıcı şekilde ele alınabilirse muhafaza edilemez;
- (b) transit trafik üzerinde örtülü bir kısıtlama teşkil edecek şekilde uygulanmaz.

2. Transit trafik; ulaştırma için alınan veya transit nedeniyle yapılan idari masraflar ya da sunulan hizmetlerin maliyetleriyle orantılı olan ücretler hariç olmak üzere, transite ilişkin ücret veya harçların tahsilatı şartına bağlanamaz.

3. Üyeler transit trafik üzerinde herhangi bir gönüllü kısıtlama veya benzeri önlemi talep etmeyecek, almayacak veya var olanları muhafaza etmeyecektir. Bu, DTÖ kuralları ile uyumlu, ulaştırma alanının düzenlenmesi ile ilgili mevcut ve gelecekteki ulusal mevzuat ile ikili ve çok taraflı düzenlemelere hâlel getirmez.

4. Her Üye, herhangi başka bir Üyenin topraklarından transit geçecek olan ürünleri, sözkonusu ürünlere böylesi başka bir Üyenin topraklarından transit geçmeksizin menşe yerlerinden varış noktalarına nakledilecek olsaydı uygulayacağı muameleden daha az elverişli bir muameleye tabi tutamaz.

5. Üyeler, uygulanabilir olduğunda, transit trafik için müstakil bir fiziki altyapıyı (hat, rhtım, ve benzeri) kullanıma sağlamaya teşvik edilir.

6. Transit trafik ile ilgili formaliteler, belge talepleri ve gümrük kontrolleri;

- (a) malın tespiti; ve
- (b) transit gerekliliklerinin yerine getirilmesini sağlamak

için gerekli olandan daha fazla külfetli olamaz:

7. Transit rejimine tabi tutulup bir Üyenin topraklarındaki başlangıç noktasından sevkine izin verilen eşya, sözkonusu Üyenin topraklarındaki varış noktasında transit geçişini tamamlayana kadar herhangi bir gümrük harcına veya gereksiz gecikmelere ya da kısıtlamalara tabi tutulamaz.

8. Üyeler, Ticarete Teknik Engeller Anlaşması anlamındaki teknik düzenlemeleri ve uygunluk değerlendirme usullerini transit halindeki eşyaya uygulamaz.

9. Üyeler, transit belge ve bilgilerinin, eşyanın varışı öncesinde sunulmasına ve işlenmesine izin verir ve imkân tanır.

10. Transit trafik, Üyenin topraklarından çıkış yapacağı gümrük idaresine ulaştığında, bu idare, transit gereklilikleri yerine getirilmişse transit işlemini derhal sonlandırır.

11. Bir Üyenin transit trafik için kefalet, depozito veya diğer uygun nakdi ya da gayri nakdi¹² araç biçiminde bir teminat şart koşması durumunda, teminat ancak, söz konusu transit trafikten kaynaklanan gerekliliklerin yerine getirilmesini sağlamakla sınırlı olur.

12. Üye, transit şartlarının yerine getirildiğini tespit ettiğinde, teminat gecikmeksizin çözülür.

13. Her Üye, kendi yasa ve yönetmeliklerine uygun bir şekilde, sonraki sevkiyatlar için teminatların çözülmeksizin yenilenmesine veya aynı yükümlüler için çoklu işlemler içeren kapsamlı teminatlara izin verir.

14. Her Üye, tek işlem ve, uygulanabilir olduğunda, çoklu işlem teminatı da dâhil olmak üzere teminatı belirlemek için kullandığı bilgileri kamuya açık hale getirir.

15. Her Üye, transit trafikte gümrük konvoyu veya gümrük refakati uygulanmasını, ancak yüksek risk teşkil eden hallerde veya teminat kullanımının, gümrük kanun ve yönetmeliklerine uygunluğu sağlamakta yetersiz kaldığı durumlarda şart koşabilir. Gümrük konvoy ve refakatine ilişkin genel kurallar 1. Maddeye uygun olarak yayımlanır.

16. Üyeler transit serbestisinin geliştirilmesi amacıyla kendi aralarında işbirliği ve koordinasyon sağlamak için çaba gösterir. Bu işbirliği ve koordinasyon, bunlarla sınırlı olmayan, aşağıdaki konularda mutabakatı içerebilir:

- (a) ücretler;
- (b) formaliteler ve hukuki gereklilikler ve
- (c) transit rejimlerinin uygulamadaki işleyişi.

17. Her Üye, transit işlemlerinin sağlıklı bir şekilde yerine getirilebilmesini sağlamak için diğer Üyelerin soru ve önerilerini yöneltebileceği ulusal transit koordinatörü atamaya gayret eder.

MADDE 12: GÜMRÜK İŞBİRLİĞİ

1 Uyum ve İşbirliğini Teşvik Edici Önlemler

1.1 Üyeler, yükümlülüklerine uyulması konusunda ticaret erbabını bilinçlendirmenin; ithalatçıların kendi hata ve kusurlarını uygun durumlarda ceza söz konusu olmaksızın düzeltebilmelerine imkân tanıyıp kurallara gönüllü olarak uymalarını teşvik etmenin ve

¹² Bu hükümdeki hiçbir husus, bir Üyenin, ulaşım aracının transit trafik için teminat olarak gösterilmesine imkan tanıyan mevcut prosedürlerini sürdürmesini engellemez.

kurallara uymayan ticaret erbabının kurallara uymasını sağlamaya yönelik daha katı tedbirler almanın taşıdığı önem konusunda anlaşmışlardır¹³.

1.2 Üyelerin, gümrük kurallarına uygunluğun sağlanmasında en iyi uygulamalar konusunda bilgi paylaşımında bulunmaları Komite vasıtası da dahil olmak üzere teşvik edilir. Üyeler, uygunluk önlemlerinin yönetimi ve daha etkin uygulanmaları için kapasite geliştirilmesine yönelik teknik rehberlik veya yardım hususlarında Üyeler işbirliği yapmaya teşvik edilirler.

2 Bilgi Değişimi

2.1 Talep üzerine ve bu Madde hükümlerine tabi olarak, beyannamenin doğruluğu veya gerçekliğinden şüphelenilmesini gerektirecek makul nedenlerin tespit edilmesi halinde, Üyeler ithalat veya ihracat beyannamesinin belirli durumlarda teyidi amacıyla, 6. Paragrafın 1 (b) ve/veya (c) alt-paragraflarında belirtilen bilgileri değiştireceklerdir.

2.2 Her Üye, sözkonusu bilginin değişimi için irtibat noktasına ilişkin detayları Komite'ye bildirir.

3 Doğrulama

Bir Üye, ancak, bir ithalat veya ihracat beyannamesine ilişkin uygun doğrulama prosedürlerini tamamladıktan ve ilgili mevcut belgeleri inceledikten sonra bilgi talebinde bulunur.

4 Talep

4.1 Talepte bulunan Üye, karşılıklı kabul edilen resmi bir DTÖ dili veya üzerinde anlaşılmış başka bir dilde hazırlanmış ve aşağıdaki hususları ihtiva eden yazılı talebini talepte bulunulan Üyeye matbu veya elektronik olarak iletir:

(a) uygun görülen hallerde ve mevcutsa, söz konusu ithalat beyannamesine karşılık gelen ihracat beyannamesinin seri numarası da dahil olmak üzere talebin konusu;

(b) talep eden Üyenin talep konusu bilgi ve belgelerin talep etme nedeni ve talebin ilgili olduğu kişilerin biliniyorsa isimleri ve irtibat bilgileri;

(c) talepte bulunulan Üyenin gerekli görmesi halinde, uygun durumlarda, doğrulama teyidi¹⁴;

(d) talep edilen belirli bilgi ve belgeler;

(e) talepte bulunan birimin hangisi olduğu;

(f) talepte bulunan Üyenin; gizli bilgi ve şahsi verilerin toplanması, korunması, kullanılması, açıklanması, saklanması ve imhasına ilişkin iç hukuku ve yasal sistemindeki ilgili hükümlere atıflar.

¹³ Bu uygulamanın genel hedefi ihlallerin görülme sıklığını azaltmak ve nihayetinde yaptırım amaçlı bilgi alışverişine daha az ihtiyaç duyulmasını sağlamaktır.

¹⁴ Bu, 3.paragraf kapsamında yapılan doğrulamaya ilişkin bilgi de içerebilir. Bu bilgi, doğrulamayı gerçekleştiren Üye tarafından belirlenmiş olan koruma ve gizlilik seviyesine tabidir.

4.2 Talepte bulunan Üye, Paragraf 4.1'in alt-paragraflarından herhangi birini yerine getiremeyecek durumdaysa bunu talebinde belirtir.

5 Koruma ve Gizlilik

5.1 Talepte bulunan Üye, Paragraf 5.2'ye tabi olarak,

(a) talepte bulunulan Üyenin sağladığı tüm bilgi ve belgeleri kesin olarak gizli tutar ve bunlara asgari olarak, talepte bulunulan Üyenin iç hukuku ve yasal sisteminde öngörülen ve talepte bulunulan Üye tarafından Paragraf 6.1'in (b) ve (c) alt-paragraflarında tarif edilen koruma ve gizlilik seviyesinde muamele eder;

(b) bilgi ve belgeleri sadece konuyla ilgili gümrük makamlarına sunar ve bilgi ve belgeleri, talepte bulunulan Üye yazılı olarak aksine onay vermedikçe, yalnızca talepte belirtilen amaçlar için kullanır;

(c) talepte bulunulan Üyenin özel yazılı izni olmadıkça bilgi veya belgeleri açıklamaz;

(d) talepte bulunulan Üye tarafından doğrulanmamış hiçbir bilgi veya belgeyi hiçbir koşulda şüphelerin hafifletilmesinde belirleyici unsur olarak kullanamaz;

(e) talepte bulunulan Üyenin gizli bilgi veya belgelerin ve şahsi verilerin saklanması ve imhası hususlarında belirlediği duruma özgü koşullara riayet eder; ve

(f) talep halinde, talepte bulunulan Üyeyi, konu hakkında sunulan bilgi veya belgeler sonucunda alınan kararlar ve yapılan işlemler konusunda bilgilendirir.

5.2 Talepte bulunan Üye, kendi iç hukuku ve yasal sistemi nedeniyle, Paragraf 5.1'in alt-paragraflarından herhangi birini yerine getiremeyecek durumda olabilir. Bu durumda, talepte bulunan Üye bu hususu talepte belirtir.

5.3 Talepte bulunulan Üye, 4. Paragraf kapsamında alınmış her türlü talep ve teyit bilgisine, en az, talepte bulunulan Üyenin kendi benzer bilgilerine uyguladığı koruma ve gizlilik seviyesinde muamele eder.

6 Bilgi Tedariki

6.1 Talepte bulunulan Üye, bu Maddenin hükümlerine tabi olarak, ivedilikle,

(a) talebi matbu veya elektronik olarak yazılı şekilde yanıtlar;

(b) ithalat veya ihracat beyannamesinde yer aldığı şekli ile belirli bilgiyi veya elindeki imkânlar dahilinde beyannamesini, talepte bulunan Üye'den talep ettiği koruma ve gizlilik seviyesine ilişkin açıklamayla birlikte sunar;

(c) talep edilirse, müteakip belgelerde yer alan belirli bilgiyi, veya elindeki imkânlar dahilinde ithalat veya ihracat beyannamesini destekleyici mahiyette sunulan belgeleri (ticari fatura, çeki listesi, menşe belgesi ve konşimento), matbu veya elektronik olarak

nasıl doldurulmuşsa o şekilde, talepte bulunan Üye'den uygulamasını istediği koruma ve gizlilik seviyesine ilişkin açıklamayla birlikte sunar.

(d) sunulan belge kopyalarının aslı gibi olduğunu teyit eder;

(e) mümkün olduğu ölçüde talebi takip eden 90 günlük süre içerisinde, talep edilen konuda bilgiyi iletir veya talebe yanıt verir.

6.2 Talepte bulunulan Üye, kendi iç hukuku ve yasal sistemi uyarınca, bilgiyi sunmadan önce, söz konusu bilginin cezai soruşturmalarda, adli davalarda veya gümrük davaları dışındaki davalarda, kendisinin özel yazılı izni alınmadıkça delil olarak kullanılmayacağına dair güvence verilmesini şart koşabilir. Talepte bulunulan Üye bu şartı yerine getirebilecek durumda değilse bunu talepte bulunulan Üyeye bildirmelidir.

7 Talebin Ertelenmesi veya Reddedilmesi

7.1 Talepte bulunulan Üye, bilgi talebinin bir kısmını veya tamamını, aşağıdaki durumlardan birinde erteleyebilir veya reddedebilir ve bu durumun gerekçelerini talepte bulunulan Üyeye bildirir:

(a) bilginin sunulması, talepte bulunulan Üyenin iç hukuku ve yasal sisteminde tanımlanan kamu yararına aykırısı;

(b) talepte bulunulan Üyenin iç hukuku ve yasal sistemi bilginin açıklanmasına izin vermiyorsa. Bu durumda talepte bulunulan Üye, talep edilen konuda bilginin sunulmasına engel teşkil eden ilgili özel kaynağın bir kopyasını talepte bulunulan Üyeye iletir;

(c) bilginin sunulmasının, kanunların uygulanmasının engellemesi veya devam eden bir idari veya adli soruşturmayı, kovuşturmayı veya işlemi etkilemesi ;

(d) gizli bilgi veya şahsi verilerin toplanması, korunması, kullanılması, ifşası, saklanması ve imhasını düzenleyen iç hukuk ve yasal sistem uyarınca ithalatçı veya ihracatçının izninin gerekli olması ve bu iznin verilmemesi; veya

(e) bilgi talebinin, talepte bulunulan Üyenin belgelerin saklanması için gerekli gördüğü yasal sürenin dolmasından sonra alınması.

7.2 Paragraf 4.2, 5.2 veya 6.2'de belirtilen hallerde, talebin yerine getirilmesi talepte bulunulan Üyenin takdirindedir.

8 Mütakabiliyet

Talepte bulunulan Üye, benzer bir talebin, talepte bulunulan Üye tarafından kendisine yapılmış olması halinde bu talebi karşılamayacağını düşünüyorsa veya bu Maddeyi henüz uygulamamışsa, durumu talebinde belirtir. Bu durumda talebin yerine getirilmesi talepte bulunulan Üyenin takdirindedir.

9 İdari Yük

9.1 Talepte bulunan Üye, talepte bulunulan Üye'ye, bilgi taleplerinin karşılanmasının kaynak ve maliyet etkilerini dikkate alır. Talepte bulunan Üye, talebinin karşılanması ile elde edeceği mali çıkar ile talep konusu bilginin sağlanması için talepte bulunulan Üyenin sarf edeceği çaba arasındaki oransallığa dikkat eder.

9.2 Talepte bulunulan bir Üye, bir ya da daha fazla sayıda Üyeden, yönetilemeyecek sayıda veya kapsamda bilgi talebi alırsa ve bu talepleri makul bir süre içerisinde karşılayamayacak durumdaysa, kaynaklarının elverdiği makul sınırlar içerisinde, talepte bulunan bir ya da daha fazla Üyeden, taleplerini öncelik sırasına koymalarını talep edebilir. Üzerinde mutabakat sağlanan bir yaklaşım olmaması halinde, bu gibi taleplerin karşılanması, talepte bulunulan Üyenin yapacağı önceliklendirmenin sonuçlarına dayayan biçimde kendi takdirindedir.

10 Sınırlamalar

Talepte bulunulan Üye:

- (a) ithalat veya ihracat beyannamelerinin formatını veya prosedürlerini değiştirmek;
- (b) Paragraf 6.1 (c) alt-paragrafında belirtilen ve ithalat veya ihracat beyannamesiyle birlikte ibraz edilmiş olanlar dışında başka belge araştırmak;
- (c) bilgiyi edinmek üzere araştırma başlatmak;
- (d) bilgiyi saklama süresini değiştirmek;
- (e) elektronik ortamda zaten mevcut olan belgeleri matbu olarak sunmak;
- (f) bilgileri tercüme etmek;
- (g) bilgilerin doğruluğunu onaylamak; veya
- (h) kamuda veya özel sektörde, belirli işletmelerin meşru ticari çıkarlarına zarar verebilecek bilgiler sunmak,

zorunda bırakılamaz.

11 Yetkisiz Kullanım ve İfşa

11.1 Bu Madde kapsamında değişimi yapılan bilginin kullanımı ve ifşasına ilişkin şartların ihlal edilmesi halinde, bilginin alıcısı talepte bulunan Üye, söz konusu yetkisiz kullanım ve ifşaya ilişkin ayrıntıları derhal, bilgiyi sağlamış olan talepte bulunulan Üyeye iletir ve:

- (a) ihlali telafi etmek için gerekli tedbirleri alır;
- (b) gelecekte başka ihlallerin yaşanmasını önlemek için gerekli tedbirleri alır; ve
- (c) (a) ve (b) alt bentleri kapsamında alınan bu tedbirleri talepte bulunulan Üyeye bildirir.

11.2 Talepte bulunulan Üye, Paragraf 11.1’de belirtilen tedbirler alınana dek, talepte bulunan Üye karşısında bu Madde kapsamındaki yükümlülüklerini askıya alabilir.

12 İkili ve Bölgesel Anlaşmalar

12.1 Bu Maddede yer alan hiçbir hüküm, bir Üyenin; güvenli ve hızlı bir yapıda otomatik olanlar ya da sevkiyatın ulaşmasından önce gerçekleştirilenler de dâhil olmak üzere, gümrük bilgisi ve veri paylaşımı veya alışverişine yönelik ikili, çoklu veya bölgesel anlaşmalar yapmasını veya mevcut anlaşmaları muhafaza etmesini engellemez.

12.2 Bu Maddede yer alan hiçbir hüküm, Üyelerin bu tür ikili, çoklu veya bölgesel anlaşmalar kapsamındaki hak veya yükümlülüklerini değiştirecek veya etkileyecek ya da Üyelerin bu tür başka anlaşmalar kapsamında yapacakları bilgi ve veri alışverişini düzenleyecek biçimde yorumlanmaz.

II. KISIM

GELİŞMEKTE OLAN VE EN AZ GELİŞMİŞ ÜYE ÜLKELER İÇİN

ÖZEL VE LEHTE MUAMELE

MADDE 13: GENEL İLKELER

1. Bu Anlaşmanın 1 ila 12. Maddelerinde yer alan hükümler, Temmuz 2004 Çerçeve Anlaşmasının (WT/L/579) D Eki’nde ve Hong Kong Bakanlar Deklarasyonu’nun (WT/MIN(05)/DEC) 33. Paragrafında ve E Ekinde belirtilen modaliteleri temel alan bu Kısıma uygun olarak gelişmekte olan ve en az gelişmiş Üye ülkeler tarafından uygulanır.

2. Gelişme yolundaki ve en az gelişmiş Üye ülkelerin bu anlaşmanın hükümlerini, nitelikleri ve kapsamlarıyla uyumlu olarak uygulamalarına yardımcı olmak için kapasite artırmaya yönelik yardım ve destek¹⁵ sağlanmalıdır. Bu Anlaşmanın hükümlerinin uygulanma derecesi ve zamanlaması gelişme yolundaki ve en az gelişmiş Üye ülkelerin uygulama kapasiteleriyle ilişkilidir. Bir gelişmekte olan veya en az gelişmiş Üye ülke gerekli kapasiteye sahip olmadığı müddetçe, uygulama kapasitesi kazanıncaya kadar kendisinden ilgili hüküm/hükümleri uygulaması beklenmez.

3. En Az Gelişmiş Üye ülkelerin, yalnızca kendi bireysel kalkınma, mali ve ticari ihtiyaçları veya idari ve kurumsal kabiliyetleriyle uyumlu oranda taahhüt altına girmeleri talep edilecektir.

4. Bu ilkeler II. Kısımda belirtilen hükümler yoluyla uygulanır.

MADDE 14: HÜKÜM KATEGORİLERİ

1. Hükümler 3 kategoride bulunur:

¹⁵Bu Anlaşma çerçevesinde “kapasite artırımına yönelik yardım ve destek” teknik, mali ya da üzerinde mutabık kalınan başka bir yardım şeklinde tezahür edebilir.

(a) A Kategorisi, 15.Madde’de belirtildiği şekilde, gelişmekte olan veya en az gelişmiş bir Üye ülkenin, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte; veya en az gelişmiş bir Üye ülkenin, Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonraki bir yıl içerisinde uygulanmak üzere belirlediği hükümleri kapsar.

(b) B Kategorisi, 16.Madde’de belirtildiği şekilde, gelişme yolundaki veya en az gelişmiş bir Üye ülkenin, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesini takip eden bir geçiş döneminden sonraki bir tarihte uygulanmak üzere belirlediği hükümleri kapsar.

(c) C Kategorisi, 16. Madde’de belirtildiği şekilde, gelişme yolundaki veya en az gelişmiş bir Üye ülkenin, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesini takip eden bir geçiş döneminden sonraki bir tarihte uygulanmak üzere belirlediği ve uygulanmadan önce kapasite geliştirmeye yönelik yardım ve destek yoluyla uygulama kapasitesinin kazanılmasını gerektiren hükümleri kapsar.

2. Gelişmekte olan ve en az gelişmiş her Üye ülke; A, B ve C Kategorilerinden her birine dâhil edeceği hükümleri tek tek ve kendisi karar verir.

MADDE 15: A KATEGORİSİNİN BİLDİRİMİ VE UYGULANMASI

1. Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte, gelişmekte olan her Üye ülke A Kategorisi kapsamındaki taahhütlerini uygular. A Kategorisi kapsamında belirlenen sözkonusu taahhütler böylelikle bu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası haline gelir.

2. En az gelişmiş bir Üye ülke, A Kategorisi kapsamında belirlediği hükümleri bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinin ardından bir yıl içinde Komite’ye bildirebilir. En az gelişmiş her Üye ülkenin A kategorisi kapsamında belirlediği taahhütler böylelikle bu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası haline gelir.

MADDE 16: B VE C KATEGORİLERİNİN UYGULANMASI İÇİN KESİN TARİHLERİN BİLDİRİLMESİ

1. Gelişmekte olan bir Üye ülkenin, A Kategorisi’nde yer almak üzere belirlemediği hükümlerle ilgili olarak, Üye ülke, uygulamayı bu Maddede belirtilen sürece uygun şekilde erteleyebilir.

Gelişmekte Olan Üye Ülke B Kategorisi

(a) Bu Anlaşma’nın yürürlüğe girmesiyle birlikte, gelişme yolundaki her Üye ülke, B Kategorisi’nde yer almak üzere belirlediği hükümleri ve uygulama için öngörülen işari tarihleri Komite’ye bildirir.¹⁶

(b) Bu Anlaşma’nın yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl geçmeden, gelişme yolundaki her Üye ülke, B Kategorisi’nde yer almak üzere belirlediği hükümlerin uygulanmasına ilişkin kesin tarihleri, Komite’ye bildirir. Öngörülen bu süre sona

¹⁶ Yapılan bildirimlerde, bildirimde bulunan Üye’nin uygun gördüğü bu tür ilave bilgiler yer alabilir. Üyeler, uygulamadan sorumlu iç kurum/kuruluş hakkında bilgi temin etmeye teşvik edilir.

ermeden önce, Gelişmekte olan bir Üye ülke, söz konusu kesinleşmiş tarihleri bildirmek için ilave süreye ihtiyaç duyduğu kanaatine varırsa, sözkonusu Üye ülke, Komite'den, sürenin, tarihleri bildirmek için yeterli olacak şekilde uzatılmasını talep edebilir.

Gelişmekte Olan Üye Ülke C Kategorisi

(c) Bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesiyle birlikte, gelişme yolundaki her Üye ülke, C Kategorisi'nde yer almak üzere belirlediği hükümleri ve uygulama için öngörülen işari tarihleri Komite'ye bildirir.¹⁷ Şeffaflığı sağlamak amacıyla, iletilen bildirimlerde, Üye'nin uygulama için ihtiyaç duyduğu, kapasite artırımına yönelik yardım ve desteğe dair bilgiler de yer alır.¹⁸

(d) Bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde, gelişme yolundaki Üye ülkeler ve ilgili donör Üyeler, yürürlükteki mevcut düzenlemeleri, 22. Madde'nin 1. Paragrafı kapsamında yapılan bildirimleri ve yukarıda yer alan (c) alt-paragrafı gereği iletilen bilgileri dikkate alarak; C Kategorisi'nin uygulanmasını sağlayacak kapasite artırımına yönelik yardım ve destek temini için gereken, mevcut veya yürürlüğe girmiş düzenlemeler hakkında Komite'ye bilgi verir. Katılımcı gelişmekte olan Üye ülke, bu tür düzenlemelerden Komite'yi ivedilikle haberdar eder. Komite, Üye olmayan donörleri de, mevcut ya da tamamlanmış düzenlemeler hakkında bilgi sağlamaya davet eder.

(e) Yukarıdaki (d) alt-paragrafında öngörülen bilgilerin iletildiği tarihten itibaren 18 ay içinde, donör Üyeler ve gelişmekte olan ilgili Üye ülkeler, kapasite artırımı için yardım ve desteğin temini hususundaki gelişmelerden Komite'yi bilgilendirir. Gelişme yolundaki her Üye ülke, aynı anda, uygulamaya ilişkin kesin tarihlerin listesini de bildirir.

2. En az gelişmiş bir Üye ülkenin, A Kategorisi'nde yer almak üzere belirlemediği hükümlerle ilgili olarak, en az gelişmiş Üye ülkeler, uygulamayı bu paragrafta belirtilen sürece uygun şekilde erteleyebilir.

En Az Gelişmiş Üye Ülke B Kategorisi

(a) Bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesinden itibaren en geç bir yıl içinde, en az gelişmiş Üye ülke, B Kategorisinde yer alan hükümleri Komite'ye bildirir ve en az gelişmiş Üye ülkelere tanınan azami esneklikleri dikkate alarak, sözkonusu hükümlerin uygulanmasıyla ilgili ilgili işari tarihleri bildirebilir.

(b) Yukarıda (a) alt-paragrafında öngörülen bildirim tarihini takiben en geç iki yıl içerisinde, her en az gelişmiş Üye ülke, hükümlerin kategoriler altında

¹⁷ Üyeler, ulusal ticareti kolaylaştırmaya yönelik plan ya da projelere; uygulamadan sorumlu iç kurum/kuruluşa; ve Üye'nin yardım sağlamak amacıyla mutabakata varmış olabileceği hibe sağlayıcılara ilişkin bilgileri de yapacakları bildirimlere ekleyebilir.

¹⁸ Bu düzenlemeler, 21. Madde'nin 3. Paragrafına uygun olacak şekilde, ikili olarak ya da ilgili uluslararası kuruluşlar vasıtasıyla gerçekleştirilen, karşılıklı mutabakata dayalı koşullara bağlı düzenlemeler olacaktır.

sınıflandırılmasını teyit etmek üzere Komite'ye bildirimde bulunur ve bunların uygulama tarihlerini Komite'ye bildirir. Öngörülen bu süre sona ermeden önce, en az gelişmiş bir Üye ülkenin, bu kesinleşmiş tarihleri bildirmek için ilave süreye ihtiyacı olduğu kanaatinde olması halinde, söz konusu Üye ülke, bu tarihleri bildirmek için Komite'den öngörülen süreyi yeteri kadar uzatmasını talep edebilir.

En Az Gelişmiş Üye Ülke C Kategorisi

(c) Şeffaflık amacıyla ve donörlerle yapılacak düzenlemeleri kolaylaştırmak maksadıyla, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesinden bir yıl sonra, her en az gelişmiş Üye ülke, en az gelişmiş Üye ülkelere tanınan azami esneklikleri dikkate alarak, C Kategorisinde yer almak üzere belirlediği hükümleri Komite'ye bildirir.

(d) Yukarıda (c) alt-paragrafında öngörülen tarihten bir yıl sonra, en az gelişmiş Üye ülkeler, Üye'nin uygulamak için ihtiyaç duyduğu kapasite artırımına yönelik yardım ve desteğe dair bilgileri iletir.¹⁹

(e) Yukarıda (d) alt-paragrafı kapsamında yapılan bildirim müteakip iki yıl içinde, en az gelişmiş Üye ülkeler ve ilgili donör Üyeler, yukarıda (d) alt-paragrafı kapsamında sunulan bilgileri dikkate alarak, C Kategorisi'nin uygulanmasını sağlamak üzere kapasite artırımına yönelik yardım ve desteği sağlamak için gerekli mevcut veya yeni oluşturulan düzenlemeler hakkında Komite'ye bilgi verir.²⁰ Katılımcı en az gelişmiş Üye ülke, bu tür düzenlemeler hakkında derhal Komite'ye bilgi verir. En az gelişmiş ülke, aynı zamanda, yardım ve destek düzenlemelerinin kapsamına giren, ilgili C Kategorisi yükümlülüklerinin uygulanması için gösterge niteliğindeki tarihleri de bildirir. Komite, ayrıca Üye olmayan donörleri de, mevcut ve neticelenen düzenlemeler hakkında bilgi vermeye davet eder.

(f) Yukarıda (e) alt-paragrafında öngörülen bilgilerin sağlandığı tarihten itibaren 18 ay içinde, ilgili donör Üyeler ve en az gelişmiş Üye ülkeler, yardım ve desteğin sağlanması hususunda kaydedilen gelişmeler hakkında Komite'yi bilgilendirir. Her bir en az gelişmiş Üye ülke, aynı zamanda uygulamaya ilişkin kesin tarihlerin listesini de bildirir.

3. Donör desteğinin bulunmaması ya da kapasite artırımına yönelik yardım ve desteğin sağlanmasında ilerleme olmaması sebebiyle, 1. ve 2. Paragraflarda belirtilen süreler içinde, kesin uygulama tarihlerini bildirmekte zorluk yaşayan gelişmekte olan Üye ülkelerle en az gelişmiş Üye ülkeler, bu süreler geçmeden, mümkün olduğunca erken Komite'ye bildirimde bulunmalıdır. Üyeler, içinde bulunduğu özel şartları ve karşılaştığı özel sorunları dikkate alarak, ilgili Üyenin bu zorlukları aşması için yardım etmek hususunda işbirliğini kabul ederler. Komite, gerekli olduğunda ilgili Üye'nin kesin tarihleri bildirmesi için sürelerin

¹⁹ Üyeler, ulusal ticareti kolaylaştırmaya yönelik plan ya da projelere; uygulamadan sorumlu iç kurum/kuruluşa; ve Üye'nin yardım sağlamak amacıyla mutabakata varmış olabileceği donörlere ilişkin bilgileri de yapacakları bildirimlere ekleyebilir.

²⁰ Bu düzenlemeler, 21. Maddenin 3. paragrafına uygun olacak şekilde, ikili olarak ya da ilgili uluslararası kuruluşlar vasıtasıyla gerçekleştirilen, karşılıklı mutabakata dayalı koşullara bağlı düzenlemeler olacaktır.

uzatılması da dâhil olmak üzere, mevcut zorlukların aşılması amacıyla, uygun gördüğü şekilde harekete geçer.

4. 1. Paragrafın (b) ya da (e) alt-paragrafında, veya en az gelişmiş Üye ülkeler için 2. paragrafın (b) ve (f) alt-paragraflarında öngörülen son bildirim tarihinden üç ay önce, B veya C Kategorilerinde yer almak üzere belirlediği hükümlerin uygulanması hususunda kesin tarihleri bildirmemiş olan Üyeye, Sekreteryaya hatırlatmada bulunur. Sürenin uzatılması konusunda Üyenin, 3. Paragrafı, veya gelişmekte olan üyeler için 1. (b) alt-paragrafı ya da en gelişmiş Üyeler için 2.(b) alt-paragrafının kullanılmaması ve halen uygulama için kesin bir tarih bildirmemesi durumunda, söz konusu Üye, hükümleri, 1. (b) veya (e) alt-paragrafları ya da en az gelişmiş Üye ülke için 1. (b) veya (f) alt-paragrafları ya da bunların 3. paragraf kapsamında uzatıldığı haliyle, öngörülen süreden sonra bir yıl içinde uygular.

5. 1, 2 ve 3. Paragraflarla uyumlu olarak, Kategori B ve C hükümlerinin uygulanması için kesin tarihlerin bildirilmesinden itibaren 60 gün içinde, Komite, 4.Paragraf kapsamında belirlenen tarihler de dahil olacak şekilde, her Üyenin B ve C kategorilerinde yer alan hükümlerin uygulanması için kesin tarihlerini içeren ekleri not edecek, böylelikle, sözkonusu ekleri bu Anlaşma'nın ayrılmaz bir parçası haline getirecektir.

MADDE 17: ERKEN UYARI MEKANİZMASI: B VE C KATEGORİLERİNDE YER ALAN HÜKÜMLERİN UYGULAMA TARİHLERİNİN UZATILMASI

1.

(a) 16. Madde'nin 1. paragrafı (b) veya (e) alt-paragrafları kapsamında veya en az gelişmiş bir Üye ülke için 16.Madde'nin 2.paragrafı (b) veya (f) alt-paragrafları kapsamında belirlenen kesin tarih itibariyle, B veya C kategorilerinde yer almak üzere belirlediği bir hükmü uygulama konusunda zorlukla karşılaşmış olduğunu düşünen gelişmekte olan bir Üye ülke ya da en az gelişmiş Üye ülke, Komite'ye bildirimde bulunmalıdır. Gelişmekte olan Üye ülkeler, Komite'ye, uygulama tarihi sona ermeden en geç 120 gün önce bildirimde bulunurlar. En az gelişmiş Üye ülkeler, sözkonusu tarihten en geç 90 gün önce Komite'ye bildirimde bulunurlar.

(b) Komite'ye yapılan bildirim, gelişmekte olan Üye ülkenin ya da en az gelişmiş Üye ülkenin söz konusu hükmü uygulayabilecek durumda olmayı beklediği yeni tarihi belirtir. Bildirim ayrıca, uygulamada beklenen gecikmenin gerekçelerini de belirtir. Kapasite artırımına yönelik daha önceden öngörülmeyen yardım ya da destek ihtiyacı ya da ilave yardım ve destek ihtiyacı bu gerekçeler içinde yer alabilir.

2. Gelişmekte olan Üye bir ülkenin, uygulama için talep ettiği ek sürenin, 18 ayı aşmaması ya da en az gelişmiş bir Üye ülkenin talep ettiği ek sürenin 3 yılı aşmaması halinde, bu konuda Komite'nin ilave bir işlem yapması gerekmez, talepte bulunan Üye, söz konusu ilave süreyi hak etmiş sayılır.

3. Gelişmekte olan bir Üye ülkenin ya da en az gelişmiş bir Üye ülkenin, 2. paragrafta öngörülenden daha uzun bir ilk süre uzatımına ya da ikinci veya müteakip bir uzatmaya ihtiyaç duyması halinde, ilk kesin uygulama tarihinin ya da müteakiben uzatılan tarihin sona

ermesinden, gelişmekte olan bir Üye ülke için en az 120; en az gelişmiş bir Üye ülke için en az 90 gün önce, 1. Paragrafın (b) alt-paragrafında belirtilen bilgilerin yer aldığı süre uzatma talebini Komite'ye sunar.

4. Komite, talebi sunan Üye'nin içinde bulunduğu özel koşulları dikkate alarak, uzatma taleplerini karşılama konusunda olumlu bir yaklaşım sergiler. Söz konusu koşullar, kapasite artırımına yönelik yardım ve destek elde etme hususunda karşılaşılan zorluklar ve gecikmeleri içerebilir.

MADDE 18: B VE C KATEGORİLERİNİN UYGULANMASI

1. 13. Madde'nin 2. Paragrafına uygun olarak, gelişmekte olan ya da en az gelişmiş bir Üye ülke, 16. Madde'nin 1. ve 2. Paragrafları ya da 17. Madde'de belirtilen prosedürleri yerine getirmiş ve süre uzatım talebi karşılanmamışsa, veya gelişmekte olan ya da en az gelişmiş Üye ülke 17. Madde kapsamında önceden öngörülemeyen şekilde süre uzatımını engelleyen durumlarla karşı karşıya kalırsa, C Kategorisi kapsamındaki bir hükmü uygulama kapasitesinin yetersiz olmaya devam ettiğini kendisi değerlendirir ve söz konusu Üye, ilgili hükmü uygulama hususunda yetersiz olduğunu Komite'ye bildirir.

2. Komite, gelişmekte olan veya en az gelişmiş Üye ilgili ülkeden gelen bildirim aldıktan sonra derhal ve her halükarda en geç 60 gün içinde bir Uzmanlar Grubu tesis eder. Söz konusu Uzmanlar Grubu, konuyu inceler ve Grubun oluşturulmasından itibaren 120 gün içinde Komite'ye bir tavsiyede bulunur.

3. Uzmanlar Grubu, ticaretin kolaylaştırılması ile kapasite artırımına yönelik yardım ve destek alanlarında yüksek niteliklere sahip bağımsız beş kişiden oluşur. Uzmanlar Grubu'nun kompozisyonu, gelişmiş ve gelişmekte olan Üye ülkelerin vatandaşları arasında dengeyi temin eder. En az gelişmiş bir Üye ülkenin söz konusu olduğu hallerde, Uzmanlar Grubu asgari bir en az gelişmiş Üye ülke vatandaşını içerir. Komite'nin, kurulmasından itibaren 20 gün içinde Uzmanlar Grubu'nun kompozisyonu üzerinde uzlaşma sağlayamaması durumunda, Genel Direktör, Komite Başkanıyla istişare halinde, bu paragraftaki koşullara uygun şekilde Uzmanlar Grubu'nun kimlerden oluşacağını belirler.

4. Uzmanlar Grubu, söz konusu Üye'nin yeterli kapasiteye sahip olmama şeklindeki kendi değerlendirmesini dikkate alır ve Komite'ye bir tavsiyede bulunur. Uzmanlar Grubu'nun, en az gelişmiş bir Üye ülkeyle ilgili tavsiyesini değerlendirirken, Komite, uygun biçimde, sürdürülebilir bir uygulama kapasitesinin elde edilmesini kolaylaştıracak şekilde hareket eder.

5. Gelişmekte olan bir Üye ülkenin ilgili hükmü uygulama hususunda yetersiz olduğunu Komite'ye bildirdiği tarihten, Komite'nin Uzmanlar Grubu'nun tavsiyesini almasını takiben gerçekleştirdiği ilk toplantıya kadar, Üye, bu hususla ilgili olarak Anlaşmazlıkların Halli Mutabakat Metni kapsamında usullere tabi tutulmaz. Komite, bu toplantıda, Uzmanlar Grubu'nun tavsiyesini değerlendirir. En az gelişmiş bir Üye ülke için, Anlaşmazlıkların Halli Mutabakat Metni kapsamındaki söz konusu hükümle ilgili usuller, Üye'nin, hükmü uygulama konusundaki yetersizliğini Komite'ye bildirdiği tarihten Komite bu konuda karar alana kadar

ya da yukarıda ifade edilen ilk Komite toplantısından sonraki 24 ay içinde -hangisi önceyse- uygulanmaz.

6. En az gelişmiş bir Üye ülke, bir C Kategorisi bir taahhüdünü uygulama yeterliliğini yitirirse, sözkonusu Üye, Komite'yi bilgilendirebilir ve bu Madde'de belirtilen prosedürleri takip edebilir.

MADDE 19: B VE C KATEGORİLERİ ARASINDA GEÇİŞ

1. B ve C Kategorileri altında yer alacak hükümleri bildiren gelişme yolundaki Üye ülkeler ve en az gelişmiş Üye ülkeler, Komite'ye bildirimde bulunarak, bir kategori altındaki hükümleri diğer kategoriye geçirebilirler. Bir Üyenin, bir hükmün B Kategorisi'nden C Kategorisi'ne geçişini teklif etmesi durumunda, sözkonusu Üye, kapasite artırımı için gerekli yardım ve desteğe ilişkin bilgileri sağlar.

2. B Kategorisi'nden C Kategorisi'ne geçişi yapılan bir hükmün uygulanması için ek süreye ihtiyaç duyulması halinde, Üye:

(a) otomatik süre uzatma imkânı da dâhil olmak üzere, 17. Madde hükümlerini kullanabilir; ya da

(b) hükmün uygulanması için ilave süre talebinin ve gerekli görülmesi halinde, Uzman Grubu'nun 18. Madde kapsamında inceleme ve tavsiyede bulunması ihtimali de dâhil olmak üzere, kapasite artırımına yönelik yardım ve destek talebinin incelenmesini Komite'den talep edebilir; ya da

(c) en az gelişmiş bir Üye ülke söz konusu olduğunda, B kategorisi altında önceden bildirilmiş olan ilk tarihten sonraki dört yılı aşan her yeni uygulama tarihi Komite onayını gerektirir. Buna ilaveten, en az gelişmiş Üye ülke, 17.Madde'ye başvuruya devam eder. Bu şekilde bir geçiş yapıldığında, en az gelişmiş Üye ülke için, kapasite artırımına yönelik yardım ve desteğe ihtiyaç duyulduğu anlaşılır.

MADDE 20: ANLAŞMAZLIKLARIN HALLİ KURAL VE USULLERİ MUTABAKAT METNİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN MUAFİYET SÜRESİ

1. Anlaşmazlıkların Halli Kural ve Usulleri Mutabakat Metni tarafından açıklanıp uygulandığı şekliyle GATT 1994 XXII ve XXIII. Maddeleri'nin hükümleri, gelişmekte olan bir Üye ülkenin A Kategorisinde yer almak üzere belirlediği bir hükümle ilgili olarak, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesini takiben 2 yıl süreyle söz konusu Üye'ye karşı başlatılan anlaşmazlıkların halinde uygulanmaz.

2. Anlaşmazlıkların Halli Kural ve Usulleri Mutabakat Metni tarafından açıklanıp uygulandığı şekliyle GATT 1994 XXII ve XXIII. Maddeleri'nin hükümleri, en az gelişmiş bir Üye ülkenin A Kategorisinde yer almak üzere belirlediği bir hükümle ilgili olarak, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesini takiben 6 yıl süreyle söz konusu Üye'ye karşı başlatılan anlaşmazlıkların halinde uygulanmaz.

3. Anlaşmazlıkların Halli Kural ve Usulleri Mutabakat Metni tarafından açıklanıp uygulandığı şekilde GATT 1994 XXII ve XXIII. Maddeleri'nin hükümleri, en az gelişmiş bir Üye ülkenin B ve C Kategorilerinde yer alan bir hükmün uygulanmasını takiben 8 yıl süreyle, sözkonusu hükümle ilgili Üye'ye karşı başlatılan anlaşmazlıkların hallinde uygulanmaz.

4. Anlaşmazlıkların Halli Kural ve Usulleri Mutabakat Metni'nin uygulanması hususundaki muafiyet süresine bakılmaksızın, GATT 1994'ün XXII ve XXIII. Maddeleri çerçevesinde istişare talebinde bulunmadan önce ve en az gelişmiş bir Üye ülkenin almış olduğu bir tedbirle ilişkili anlaşmazlıkların halli prosedürlerinin tüm aşamalarında, bir Üye, en az gelişmiş Üye ülkelerin içinde bulunduğu özel durumu dikkate alır. Bu kapsamda, Üyeler, en az gelişmiş Üye ülkelerin dahil olduğu sorunların Anlaşmazlıkların Halli Kural ve Usulleri Mutabakat Metni kapsamında gündeme getirilmesi konusunda gerekli ihtiyatı gösterirler.

5. Her bir Üye, talep edilmesi halinde, bu Madde kapsamında sağlanan muafiyet süresi boyunca, diğer Üyelere, bu Anlaşma'nın uygulanmasıyla ilgili herhangi bir konunun tartışılması için yeterli imkanı sağlar.

MADDE 21: KAPASİTE ARTIRIMI İÇİN YARDIM VE DESTEK SAĞLANMASI

1. Donör Üyeler; ikili olarak ya da uluslararası kuruluşlar vasıtasıyla, üzerinde karşılıklı uzlaşılan koşullarla, gelişmekte olan Üye ülkelere ve en az gelişmiş Üye ülkelere kapasite artırımına yönelik yardım ve destek sağlanmasını kolaylaştırma konusunda mutabaktırlar. Amaç, gelişme yolundaki Üye ülkelerle en az gelişmiş Üye ülkelere, bu Anlaşma'nın I. Kısmı hükümlerini uygulama hususunda yardımcı olmaktır.

2. En az gelişmiş Üye ülkelerin özel ihtiyaçları dikkate alınarak, en az gelişmiş Üye ülkelere, taahhütlerini uygulayabilmeleri için sürdürülebilir bir kapasite geliştirmelerine yardım edecek şekilde hedefe yönelik yardım ve destek sağlanması gerekir. İlgili kalkınma işbirliği mekanizmaları yoluyla ve 3. paragrafta atıfta bulunulan teknik yardım ve kapasite artırımını için destek ilkeleriyle uyumlu olarak, kalkınma paydaşları, mevcut kalkınma önceliklerine halel getirmeyecek şekilde bu alanda yardım ve destek sağlamaya gayret eder.

3. Üyeler, bu Anlaşma'nın uygulanmasına ilişkin olarak, kapasite artırımına yönelik yardım ve destek sağlamak için aşağıdaki prensipleri uygulamaya gayret ederler:

(a) yardım alan ülkelerin ve bölgelerin genel kalkınma çerçevesinin ve ilgili ve uygun olması halinde, devam eden reform ve teknik yardım programlarının dikkate alınması;

(b) konuyla ilgili ve uygun olması halinde, bölgesel ve alt-bölgesel sorunlara eğilmek ve bölgesel ve alt-bölgesel entegrasyonu teşvik etmeye yönelik faaliyetlerin dâhil edilmesi;

(c) özel sektörün devam etmekte olan ticaretin kolaylaştırılmasına ilişkin reform faaliyetlerinin yardım faaliyetlerinin bir unsuru olmasının temini;

(d) yardımlardan azami etkinliğin ve sonucun alınmasını teminen, Üyeler arasında ve bölgesel ekonomik birlikler de dahil olmak üzere, Üyelerle, diğer ilgili kuruluşlar arasında koordinasyonun geliştirilmesi. Bu amaca yönelik olarak;

(i) Koordinasyon, özellikle yardımın sağlanacağı ülke ya da bölgedeki paydaş Üyeler ve donörlerle ve ikili ve çok taraflı donörler arasında, teknik yardım ve kapasite artırımına yönelik girişimlerin yakın koordinasyonu, yardım programlarındaki çakışma ve tekrarlarla reform faaliyetlerindeki uyumsuzlukların engellenmesini hedeflemelidir;

(ii) En az gelişmiş Üye ülkeler için, ticaretle ilgili yardım için Gelişmiş Entegre Çerçeve bu koordinasyonun bir parçası olmalıdır;

(iii) Üyeler, gerek başkentlerde, gerek Cenevre'de, bu Anlaşma'nın uygulanması ve teknik yardım konularında, ticaret ve kalkınmadan sorumlu yetkilileri arasında iç koordinasyonu geliştirmelidir.

(e) Uygulama faaliyetlerinin koordine ve takip edilmesi için, yuvarlak masa toplantıları ve istişare grupları gibi mevcut ülke içi ve bölgesel koordinasyon yapılarının kullanılmasının teşvik edilmesi; ve

(f) Diğer gelişmekte olan ve en az gelişmiş Üye ülkelere kapasite artırımı sağlamak amacıyla gelişme yolunda olan Üye ülkelerin teşvik edilmesi ve mümkün olması halinde, gelişmekte olan ülkelere bu tür faaliyetlerin desteklenmesinin değerlendirilmesi.

4. Komite, aşağıdaki faaliyetler için yılda en az bir kere özel toplantı gerçekleştirir:

(a) Bu Anlaşma'nın hükümlerinin ya da alt bölümlerinin uygulanmasına ilişkin sorunları tartışmak;

(b) Yeterli düzeyde kapasite artırımına yönelik yardım ve destek almayan gelişmekte olan veya en az gelişmiş Üye ülkeler de dâhil olmak üzere; Anlaşma'nın uygulanmasını desteklemek üzere, teknik yardım ve kapasite artırımına yönelik yardım ve desteğin sağlanmasındaki ilerlemeyi gözden geçirmek;

(c) Sorunlar ve kaydedilen başarılar da dâhil olmak üzere, devam eden kapasite artırımına yönelik yardım ve destek programlarına ilişkin tecrübe ve bilgi paylaşmak;

(d) 22. Madde'de belirtildiği üzere donör bildirimlerini gözden geçirmek; ve

(e) 2. Paragrafın işleyişini gözden geçirmek.

MADDE 22: KAPASİTE ARTIRIMINA YÖNELİK YARDIM VE DESTEĞE İLİŞKİN KOMİTE'YE İLETİLECEK BİLGİLER

1. Gelişmekte olan ve en az gelişmiş Üyelere, I. Kısımın uygulanmasına ilişkin yardım ve destek sağlanması hususunda şeffaflığı sağlamak amacıyla, gelişmekte olan Üye ülkelerle en az gelişmiş Üye ülkelere bu Anlaşma'nın uygulanması hususunda yardım sağlayan her donör

Üye, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihte ve bunu müteakiben her yıl, bundan önceki on iki ay içerisinde gerçekleştirmiş olduğu ve var olması durumunda, bundan sonraki on iki ay için taahhütte bulunduğu, kapasite artırımına yönelik yardım ve desteğe dair aşağıdaki bilgileri Komite'ye sunar²¹:

- (a) kapasite artırımına yönelik yardım ve desteğin tanımlanması;
- (b) mevcut durum ve verilen/taahhüt edilen miktar;
- (c) yardım ve desteğin verilmesine ilişkin prosedürler;
- (d) yararlanan Üye ya da gerektiğinde bölge; ve
- (e) yardım ve desteği sağlayan Üye'deki uygulayıcı kuruluş.

Bilgiler, Ek 1'de belirtilen formatta temin edilir. İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (bu Anlaşma'da OECD olarak belirtilir) üyeleri söz konusu olduğunda, sunulan bilgiler OECD Borç Raporlama Sistemi'nden alınan ilgili bilgilere dayandırılabilir. Kendilerini kapasite artırımına yönelik yardım ve destek sağlayabilecek konumda beyan eden gelişmekte olan Üye ülkeler, yukarıdaki bilgileri sağlamaya teşvik edilir.

2. Gelişmekte olan Üye ülkelerle en az gelişmiş Üye ülkelere yardım eden Donör Üyeler;

- a. Bu Anlaşma'nın I. Kısımındaki hükümlerin uygulanmasına ilişkin kapasite artırımına yönelik yardım ve destek sağlanmasından sorumlu kurumlarının irtibat noktalarıyla, uygulanabilir olması halinde, söz konusu yardım ve desteğin sağlanacağı ülke ya da bölgedeki irtibat noktalarına ilişkin bilgileri; ve
- b. Kapasite artırımına yönelik yardım ve destek talebinde bulunulmasına ilişkin süreç ve mekanizmalara ilişkin bilgileri;

Komite'ye sunar.

Kendilerini kapasite artırımına yönelik yardım ve destek sağlama konumunda beyan eden gelişmekte olan Üye ülkeler, yukarıdaki bilgileri sağlamaya teşvik edilir.

3. Ticaretin kolaylaştırılmasıyla ilgili kapasite artırımına yönelik yardım ve destekten istifade etmeyi isteyen gelişmekte olan ve en az gelişmiş Üye ülkeler, söz konusu yardım ve desteği koordine etmekten ve bu yardım ve desteğin önceliklendirilmesinden sorumlu birimin (birimlerin) irtibat görevlisine (görevlilerine) ilişkin bilgileri Komite'ye sunarlar.

4. Üyeler, 2. ve 3. Paragraflarda belirtilen bilgileri, internet referansları yoluyla sağlayabilir ve bilgileri gerektiği şekilde günceller. Sekreteryaya, bu tür tüm bilgileri kamuya açık hale getirir.

5. Komite, ilgili uluslararası ve bölgesel kuruluşları (Uluslararası Para Fonu, OECD, Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı, DGÖ, Birleşmiş Milletler Bölgesel Komisyonları, Dünya Bankası ya da bunların bağlı birimleri ve bölgesel kalkınma bankaları

²¹ Sağlanan bilgiler, kapasite artırımına yönelik yardım ve destek sağlamanın talebe dayalı özelliğini yansıtmaktadır.

gibi) ve diğere işbirliğı kuruluşlarını, 1.,2. ve 4. Paragraflarda atıfta bulunulan bilgileri sağlamaya davet eder.

III.KISIM

KURUMSAL DÜZENLEMELER VE NİHAİ HÜKÜMLER

MADDE 23: KURUMSAL DÜZENLEMELER

1. Ticaretin Kolaylaştırılması Komitesi

1.1 Ticaretin Kolaylaştırılması Komitesi, bu vesileyle kurulmuştur.

1.2. Komite tüm Üyelerin katılımına açıktır ve kendi Başkanını seçer. Komite, bu Anlaşmanın ilgili hükümleri kapsamında gerektiğinde ve öngörüldüğünde, ancak yılda bir kereden az olmamak üzere, bu Anlaşmanın işleyişi ve amaçlarının gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir konuda Üyelere danışmalarda bulunma imkânı sağlamak amacıyla toplanır. Komite, bu Anlaşma altında veya Üyeler tarafından kendisine verilen sorumlulukları yerine getirir. Komite, kendi usul kurallarını belirler.

1.3. Komite gerek duyulabilecek alt organları kurabilir. Tüm bu alt organlar Komite'ye rapor eder.

1.4. Komite ilgili bilgilerin ve en iyi uygulamaların Üyeler arasında paylaşımı için uygun şekilde prosedürler geliştirir.

1.5. Komite, ticaretin kolaylaştırılması alanındaki DGÖ gibi diğere uluslararası örgütlerle, bu Anlaşmanın uygulanması ve yönetimine dair en sağlıklı tavsiyelerde bulunulmasını sağlamak ve çalışmalarda gereksiz tekrarların engellenmesi amacıyla yakın irtibatta bulunur. Bu maksatla Komite, bu tür örgütlerden veya bunların alt organlarından temsilcileri,

(a) Komite toplantılarına katılmaya; ve

(b) Bu Anlaşmanın uygulanmasına ilişkin spesifik belirli konularda istişarede bulunmaya,

davet edebilir.

1.6. Komite, bu Anlaşmanın işleyişini ve uygulanmasını Anlaşma yürürlüğe girdikten 4 yıl sonra ve bunu müteakiben periyodik olarak gözden geçirir.

1.7. Üyeler, bu Anlaşmanın icrası ve uygulanmasına ilişkin soruları Komite huzurunda gündeme getirmeye teşvik edilir.

1.8. Komite, karşılıklı olarak tatmin edici bir çözüme ivedilikle ulaşılmasını sağlamak üzere, bu Anlaşma kapsamındaki spesifik konularla ilgili Üyeler arasında amaca özel istişareleri teşvik eder ve kolaylaştırır.

2. Ticaretin Kolaylaştırılması Ulusal Komitesi

Her Üye, hem iç koordinasyonu hem de bu Anlaşma'nın hükümlerinin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla, bir ticaretin kolaylaştırılması ulusal komitesi tesis eder ve/veya idame ettirir veya mevcut bir mekanizmayı görevlendirir.

MADDE 24: NİHAİ HÜKÜMLER

1. Bu Anlaşma için, "Üye" teriminin, söz konusu Üye'nin yetkili makamını da kapsadığı kabul edilir.

2. Bu Anlaşma'nın tüm hükümleri, tüm Üyeler açısından bağlayıcıdır.

3. Üyeler, bu Anlaşmayı, yürürlüğe giriş tarihinden itibaren uygular. II. Kısım'da yer alan hükümlerden yararlanmayı tercih eden gelişmekte olan Üye ülkelerle en az gelişmiş Üye ülkeler, bu Anlaşmayı II. Kısım'a uygun şekilde uygular.

4. Bu Anlaşmayı, yürürlüğe girdikten sonra kabul eden bir Üye, B ve C Kategorisindeki taahhütlerini, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ilgili dönemleri hesaplayarak uygulamaya koyar.

5. Bir gümrük birliğinin ya da bölgesel ekonomik düzenlemenin Üyeleri, bölgesel organların tesisi ve kullanılması da dâhil olmak üzere, bu Anlaşma kapsamındaki yükümlülüklerinin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla bölgesel yaklaşımları benimseyebilir.

6. Dünya Ticaret Örgütü'nü Kuran Marakeş Anlaşması Ek 1A'ya Dair Genel Yorum Notu'na bağlı kalmaksızın, bu Anlaşma'da geçen hiçbir hüküm, Üyelerin GATT 1994 çerçevesinde yükümlülüklerini azaltacak şekilde yorumlanamaz. Buna ilaveten, bu Anlaşma'da geçen hiçbir hüküm, Üyelerin, Ticarete Teknik Engeller Anlaşması ve Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemlerinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma kapsamındaki hak ve yükümlülüklerini azaltacak şekilde yorumlanamaz.

7. GATT 1994 kapsamındaki tüm istisna ve muafiyetler²², bu Anlaşma hükümleri için de geçerlidir. Dünya Ticaret Örgütü'nü Kuran Marakeş Anlaşması'nın IX:3 ve IX:4 Maddeleri'ne göre tanınan ve GATT 1994'e ya da herhangi bir bölümüne uygulanabilir olan muafiyetler ile bunlarda bu Anlaşma'nın yürürlüğe giriş tarihine kadar yapılan tadilatlar, bu Anlaşma hükümleri için de geçerlidir.

8. Anlaşmazlıkların Halli Mutabakat Metni çerçevesinde ayrıntılı olarak açıklanan ve uygulanan GATT 1994'ün XXII. ve XXIII. Maddelerinin hükümleri, bu Anlaşma'da özel olarak aksi belirtilmedikçe, bu Anlaşma kapsamındaki danışmalar ve anlaşmazlıkların halli için de geçerlidir.

9. Diğer Üyelerin rızası olmaksızın, bu Anlaşmanın her hangi bir hükmüyle ilgili rezerv konulamaz.

²² Buna, GATT 1994'ün V:7 ve X:1 Maddeleriyle GATT 1994'ün VIII. Maddesi'nin Ek notu da dâhildir.

10. 15. Madde'nin 1. ve 2. Paragraflarına uygun olarak bu Anlaşma'ya eklenen, gelişmekte olan ve en az gelişmiş Üye ülkelerin A Kategorisi taahhütleri, işbu Anlaşma'nın ayrılmaz bir parçasını teşkil eder.

11. 16. Madde'nin 5. Paragrafına uygun olarak Komite tarafından not edilen ve bu Anlaşma'ya eklenen gelişmekte olan ve en az gelişmiş Üye ülkelerin B ve C Kategorilerinde yer alan taahhütleri, işbu Anlaşma'nın ayrılmaz bir parçasını teşkil eder.

EK 1: 22.MADDE'NİN 1.PARAGRAFI KAPSAMINDA BİLDİRİM FORMATI

Donör Üye:

Bildirimin kapsadığı dönem:

Teknik ve mali yardım ile kapasite artırımı kaynaklarının tanımı	Durum ve taahhüt edilen/verilen miktar	Yararlanan ülke/bölge (gerektiği hallerde)	Yardıma sağlayan Üye'deki uygulayıcı kuruluş	Yardıma verilmesine ilişkin prosedürler.
--	--	--	--	--

**PROTOCOL AMENDING THE MARRAKESH AGREEMENT
ESTABLISHING THE WORLD TRADE ORGANIZATION**

Members of the World Trade Organization;

Referring to the Agreement on Trade Facilitation;

Having regard to the Decision of the General Council in document WT/L/940, adopted pursuant to paragraph 1 of Article X of the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization ("the WTO Agreement");

Hereby agree as follows:

1. Annex 1A to the WTO Agreement shall, upon entry into force of this Protocol pursuant to paragraph 4, be amended by the insertion of the Agreement on Trade Facilitation, as set out in the Annex to this Protocol, to be placed after the Agreement on Safeguards.
2. Reservations may not be entered in respect of any of the provisions of this Protocol without the consent of the other Members.
3. This Protocol is hereby open for acceptance by Members.
4. This Protocol shall enter into force in accordance with paragraph 3 of Article X of the WTO Agreement.¹
5. This Protocol shall be deposited with the Director-General of the World Trade Organization who shall promptly furnish to each Member a certified copy thereof and a notification of each acceptance thereof pursuant to paragraph 3.
6. This Protocol shall be registered in accordance with the provisions of Article 102 of the Charter of the United Nations.

Done at Geneva this twenty-seventh day of November two thousand and fourteen, in a single copy in the English, French and Spanish languages, each text being authentic.

---

¹For the purposes of calculation of acceptances under Article X.3 of the WTO Agreement, an instrument of acceptance by the European Union for itself and in respect of its Member States shall be counted as acceptance by a number of Members equal to the number of Member States of the European Union which are Members to the

AGREEMENT ON TRADE FACILITATION

Preamble

Members,

Having regard to the negotiations launched under the Doha Ministerial Declaration;

Recalling and reaffirming the mandate and principles contained in paragraph 27 of the Doha Ministerial Declaration (WT/MIN(01)/DEC/1) and in Annex D of the Decision of the Doha Work Programme adopted by the General Council on 1 August 2004 (WT/L/579), as well as in paragraph 33 of and Annex E to the Hong Kong Ministerial Declaration (WT/MIN(05)/DEC);

Desiring to clarify and improve relevant aspects of Articles V, VIII and X of the GATT 1994 with a view to further expediting the movement, release and clearance of goods, including goods in transit;

Recognizing the particular needs of developing and especially least-developed country Members and desiring to enhance assistance and support for capacity building in this area;

Recognizing the need for effective cooperation among Members on trade facilitation and customs compliance issues;

Hereby *agree* as follows:

SECTION I

ARTICLE 1: PUBLICATION AND AVAILABILITY OF INFORMATION

1 Publication

1.1 Each Member shall promptly publish the following information in a non-discriminatory and easily accessible manner in order to enable governments, traders, and other interested parties to become acquainted with them:

- (a) procedures for importation, exportation, and transit (including port, airport, and other entry-point procedures), and required forms and documents;
- (b) applied rates of duties and taxes of any kind imposed on or in connection with importation or exportation;
- (c) fees and charges imposed by or for governmental agencies on or in connection with importation, exportation or transit;
- (d) rules for the classification or valuation of products for customs purposes;

- (e) laws, regulations, and administrative rulings of general application relating to rules of origin;
- (f) import, export or transit restrictions or prohibitions;
- (g) penalty provisions for breaches of import, export, or transit formalities;
- (h) procedures for appeal or review;
- (i) agreements or parts thereof with any country or countries relating to importation, exportation, or transit; and
- (j) procedures relating to the administration of tariff quotas.

1.2 Nothing in these provisions shall be construed as requiring the publication or provision of information other than in the language of the Member except as stated in paragraph 2.2.

2 Information Available Through Internet

2.1 Each Member shall make available, and update to the extent possible and as appropriate, the following through the internet:

- (a) a description¹ of its procedures for importation, exportation, and transit, including procedures for appeal or review, that informs governments, traders, and other interested parties of the practical steps needed for importation, exportation, and transit;
- (b) the forms and documents required for importation into, exportation from, or transit through the territory of that Member;
- (c) contact information on its enquiry point(s).

2.2 Whenever practicable, the description referred to in subparagraph 2.1(a) shall also be made available in one of the official languages of the WTO.

2.3 Members are encouraged to make available further trade-related information through the internet, including relevant trade-related legislation and other items referred to in paragraph 1.1.

3 Enquiry Points

3.1 Each Member shall, within its available resources, establish or maintain one or more enquiry points to answer reasonable enquiries of governments, traders, and other interested parties on matters covered by paragraph 1.1 and to provide the required forms and documents referred to in subparagraph 1.1(a).

---

¹ Each Member has the discretion to state on its website the legal limitations of this description.

3.2 Members of a customs union or involved in regional integration may establish or maintain common enquiry points at the regional level to satisfy the requirement of paragraph 3.1 for common procedures.

3.3 Members are encouraged not to require the payment of a fee for answering enquiries and providing required forms and documents. If any, Members shall limit the amount of their fees and charges to the approximate cost of services rendered.

3.4 The enquiry points shall answer enquiries and provide the forms and documents within a reasonable time period set by each Member, which may vary depending on the nature or complexity of the request.

4 Notification

Each Member shall notify the Committee on Trade Facilitation established under paragraph 1.1 of Article 23 (referred to in this Agreement as the "Committee") of:

- (a) the official place(s) where the items in subparagraphs 1.1(a) to (j) have been published;
- (b) the Uniform Resource Locators of website(s) referred to in paragraph 2.1; and
- (c) the contact information of the enquiry points referred to in paragraph 3.1.

ARTICLE 2: OPPORTUNITY TO COMMENT, INFORMATION BEFORE ENTRY INTO FORCE, AND CONSULTATIONS

1 Opportunity to Comment and Information before Entry into Force

1.1 Each Member shall, to the extent practicable and in a manner consistent with its domestic law and legal system, provide opportunities and an appropriate time period to traders and other interested parties to comment on the proposed introduction or amendment of laws and regulations of general application related to the movement, release, and clearance of goods, including goods in transit.

1.2 Each Member shall, to the extent practicable and in a manner consistent with its domestic law and legal system, ensure that new or amended laws and regulations of general application related to the movement, release, and clearance of goods, including goods in transit, are published or information on them made otherwise publicly available, as early as possible before their entry into force, in order to enable traders and other interested parties to become acquainted with them.

1.3 Changes to duty rates or tariff rates, measures that have a relieving effect, measures the effectiveness of which would be undermined as a result of compliance with paragraphs 1.1 or 1.2, measures applied in urgent circumstances, or minor changes to domestic law and legal system are each excluded from paragraphs 1.1 and 1.2.

2 Consultations

Each Member shall, as appropriate, provide for regular consultations between its border agencies and traders or other stakeholders located within its territory.

ARTICLE 3: ADVANCE RULINGS

1. Each Member shall issue an advance ruling in a reasonable, time-bound manner to the applicant that has submitted a written request containing all necessary information. If a Member declines to issue an advance ruling, it shall promptly notify the applicant in writing, setting out the relevant facts and the basis for its decision.
2. A Member may decline to issue an advance ruling to the applicant where the question raised in the application:
  - (a) is already pending in the applicant's case before any governmental agency, appellate tribunal, or court; or
  - (b) has already been decided by any appellate tribunal or court.
3. The advance ruling shall be valid for a reasonable period of time after its issuance unless the law, facts, or circumstances supporting that ruling have changed.
4. Where the Member revokes, modifies, or invalidates the advance ruling, it shall provide written notice to the applicant setting out the relevant facts and the basis for its decision. Where a Member revokes, modifies, or invalidates advance rulings with retroactive effect, it may only do so where the ruling was based on incomplete, incorrect, false, or misleading information.
5. An advance ruling issued by a Member shall be binding on that Member in respect of the applicant that sought it. The Member may provide that the advance ruling is binding on the applicant.
6. Each Member shall publish, at a minimum:
  - (a) the requirements for the application for an advance ruling, including the information to be provided and the format;
  - (b) the time period by which it will issue an advance ruling; and
  - (c) the length of time for which the advance ruling is valid.
7. Each Member shall provide, upon written request of an applicant, a review of the advance ruling or the decision to revoke, modify, or invalidate the advance ruling.²

---

² Under this paragraph: (a) a review may, either before or after the ruling has been acted upon, be provided by the official, office, or authority that issued the ruling, a higher or independent administrative authority, or a judicial authority; and (b) a Member is not required to provide the applicant with recourse to paragraph 1 of Article 4.

8. Each Member shall endeavour to make publicly available any information on advance rulings which it considers to be of significant interest to other interested parties, taking into account the need to protect commercially confidential information.

9. Definitions and scope:

(a) An advance ruling is a written decision provided by a Member to the applicant prior to the importation of a good covered by the application that sets forth the treatment that the Member shall provide to the good at the time of importation with regard to:

(i) the good's tariff classification; and

(ii) the origin of the good.³

(b) In addition to the advance rulings defined in subparagraph (a), Members are encouraged to provide advance rulings on:

(i) the appropriate method or criteria, and the application thereof, to be used for determining the customs value under a particular set of facts;

(ii) the applicability of the Member's requirements for relief or exemption from customs duties;

(iii) the application of the Member's requirements for quotas, including tariff quotas; and

(iv) any additional matters for which a Member considers it appropriate to issue an advance ruling.

(c) An applicant is an exporter, importer or any person with a justifiable cause or a representative thereof.

(d) A Member may require that the applicant have legal representation or registration in its territory. To the extent possible, such requirements shall not restrict the categories of persons eligible to apply for advance rulings, with particular consideration for the specific needs of small and medium-sized enterprises. These requirements shall be clear and transparent and not constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination.

---

³ It is understood that an advance ruling on the origin of a good may be an assessment of origin for the purposes of the Agreement on Rules of Origin where the ruling meets the requirements of this Agreement and the Agreement on Rules of Origin. Likewise, an assessment of origin under the Agreement on Rules of Origin may be an advance ruling on the origin of a good for the purposes of this Agreement where the ruling meets the requirements of both agreements. Members are not required to establish separate arrangements under this provision in addition to those established pursuant to the Agreement on Rules of Origin in relation to the assessment of origin provided that the requirements of this Article are fulfilled.

ARTICLE 4: PROCEDURES FOR APPEAL OR REVIEW

1. Each Member shall provide that any person to whom customs issues an administrative decision⁴ has the right, within its territory, to:

(a) an administrative appeal to or review by an administrative authority higher than or independent of the official or office that issued the decision;

and/or

(b) a judicial appeal or review of the decision.

2. The legislation of a Member may require that an administrative appeal or review be initiated prior to a judicial appeal or review.

3. Each Member shall ensure that its procedures for appeal or review are carried out in a nondiscriminatory manner.

4. Each Member shall ensure that, in a case where the decision on appeal or review under subparagraph 1(a) is not given either:

(a) within set periods as specified in its laws or regulations; or

(b) without undue delay

the petitioner has the right to either further appeal to or further review by the administrative authority or the judicial authority or any other recourse to the judicial authority.⁵

5. Each Member shall ensure that the person referred to in paragraph 1 is provided with the reasons for the administrative decision so as to enable such a person to have recourse to procedures for appeal or review where necessary.

6. Each Member is encouraged to make the provisions of this Article applicable to an administrative decision issued by a relevant border agency other than customs.

ARTICLE 5: OTHER MEASURES TO ENHANCE IMPARTIALITY, NON-DISCRIMINATION AND TRANSPARENCY

1 Notifications for enhanced controls or inspections

Where a Member adopts or maintains a system of issuing notifications or guidance to its concerned authorities for enhancing the level of controls or inspections at the border in respect of foods, beverages, or feedstuffs covered under the notification or guidance for

⁴ An administrative decision in this Article means a decision with a legal effect that affects the rights and obligations of a specific person in an individual case. It shall be understood that an administrative decision in this Article covers an administrative action within the meaning of Article X of the GATT 1994 or failure to take an administrative action or decision as provided for in a Member's domestic law and legal system. For addressing such failure, Members may maintain an alternative administrative mechanism or judicial recourse to direct the customs authority to promptly issue an administrative decision in place of the right to appeal or review under subparagraph 1(a).

⁵ Nothing in this paragraph shall prevent a Member from recognizing administrative silence on appeal or review as a decision in favor of the petitioner in accordance with its laws and regulations.

protecting human, animal, or plant life or health within its territory, the following disciplines shall apply to the manner of their issuance, termination, or suspension:

- (a) the Member may, as appropriate, issue the notification or guidance based on risk;
- (b) the Member may issue the notification or guidance so that it applies uniformly only to those points of entry where the sanitary and phytosanitary conditions on which the notification or guidance are based apply;
- (c) the Member shall promptly terminate or suspend the notification or guidance when circumstances giving rise to it no longer exist, or if changed circumstances can be addressed in a less trade-restrictive manner; and
- (d) when the Member decides to terminate or suspend the notification or guidance, it shall, as appropriate, promptly publish the announcement of its termination or suspension in a non-discriminatory and easily accessible manner, or inform the exporting Member or the importer.

2 Detention

A Member shall promptly inform the carrier or importer in case of detention of goods declared for importation, for inspection by customs or any other competent authority.

3 Test Procedures

3.1 A Member may, upon request, grant an opportunity for a second test in case the first test result of a sample taken upon arrival of goods declared for importation shows an adverse finding.

3.2 A Member shall either publish, in a non-discriminatory and easily accessible manner, the name and address of any laboratory where the test can be carried out or provide this information to the importer when it is granted the opportunity provided under paragraph 3.1.

3.3 A Member shall consider the result of the second test, if any, conducted under paragraph 3.1, for the release and clearance of goods and, if appropriate, may accept the results of such test.

ARTICLE 6: DISCIPLINES ON FEES AND CHARGES IMPOSED ON OR IN CONNECTION WITH IMPORTATION AND EXPORTATION AND PENALTIES

1 General Disciplines on Fees and Charges Imposed on or in Connection with Importation and Exportation

1.1 The provisions of paragraph 1 shall apply to all fees and charges other than import and export duties and other than taxes within the purview of Article III of GATT 1994 imposed by Members on or in connection with the importation or exportation of goods.

1.2 Information on fees and charges shall be published in accordance with Article 1. This information shall include the fees and charges that will be applied, the reason for such fees and charges, the responsible authority and when and how payment is to be made.

1.3 An adequate time period shall be accorded between the publication of new or amended fees and charges and their entry into force, except in urgent circumstances. Such fees and charges shall not be applied until information on them has been published.

1.4 Each Member shall periodically review its fees and charges with a view to reducing their number and diversity, where practicable.

2 Specific disciplines on Fees and Charges for Customs Processing Imposed on or in Connection with Importation and Exportation

Fees and charges for customs processing:

(i) shall be limited in amount to the approximate cost of the services rendered on or in connection with the specific import or export operation in question; and

(ii) are not required to be linked to a specific import or export operation provided they are levied for services that are closely connected to the customs processing of goods.

3 Penalty Disciplines

3.1 For the purpose of paragraph 3, the term "penalties" shall mean those imposed by a Member's customs administration for a breach of the Member's customs laws, regulations, or procedural requirements.

3.2 Each Member shall ensure that penalties for a breach of a customs law, regulation, or procedural requirement are imposed only on the person(s) responsible for the breach under its laws.

3.3 The penalty imposed shall depend on the facts and circumstances of the case and shall be commensurate with the degree and severity of the breach.

3.4 Each Member shall ensure that it maintains measures to avoid:

(a) conflicts of interest in the assessment and collection of penalties and duties; and

(b) creating an incentive for the assessment or collection of a penalty that is inconsistent with paragraph 3.3.

3.5 Each Member shall ensure that when a penalty is imposed for a breach of customs laws, regulations, or procedural requirements, an explanation in writing is provided to the person(s) upon whom the penalty is imposed specifying the nature of the breach and the applicable law, regulation or procedure under which the amount or range of penalty for the breach has been prescribed.

3.6 When a person voluntarily discloses to a Member's customs administration the circumstances of a breach of a customs law, regulation, or procedural requirement prior to the discovery of the breach by the customs administration, the Member is encouraged to, where appropriate, consider this fact as a potential mitigating factor when establishing a penalty for that person.

3.7 The provisions of this paragraph shall apply to the penalties on traffic in transit referred to in paragraph 3.1.

ARTICLE 7: RELEASE AND CLEARANCE OF GOODS

1 Pre-arrival Processing

1.1 Each Member shall adopt or maintain procedures allowing for the submission of import documentation and other required information, including manifests, in order to begin processing prior to the arrival of goods with a view to expediting the release of goods upon arrival.

1.2 Each Member shall, as appropriate, provide for advance lodging of documents in electronic format for pre-arrival processing of such documents.

2 Electronic Payment

Each Member shall, to the extent practicable, adopt or maintain procedures allowing the option of electronic payment for duties, taxes, fees, and charges collected by customs incurred upon importation and exportation.

3 Separation of Release from Final Determination of Customs Duties, Taxes, Fees and Charges

3.1 Each Member shall adopt or maintain procedures allowing the release of goods prior to the final determination of customs duties, taxes, fees, and charges, if such a determination is not done prior to, or upon arrival, or as rapidly as possible after arrival and provided that all other regulatory requirements have been met.

3.2 As a condition for such release, a Member may require:

(a) payment of customs duties, taxes, fees, and charges determined prior to or upon arrival of goods and a guarantee for any amount not yet determined in the form of a surety, a deposit, or another appropriate instrument provided for in its laws and regulations; or

(b) a guarantee in the form of a surety, a deposit, or another appropriate instrument provided for in its laws and regulations.

3.3 Such guarantee shall not be greater than the amount the Member requires to ensure payment of customs duties, taxes, fees, and charges ultimately due for the goods covered by the guarantee.

3.4 In cases where an offence requiring imposition of monetary penalties or fines has been detected, a guarantee may be required for the penalties and fines that may be imposed.

3.5 The guarantee as set out in paragraphs 3.2 and 3.4 shall be discharged when it is no longer required.

3.6 Nothing in these provisions shall affect the right of a Member to examine, detain, seize or confiscate or deal with the goods in any manner not otherwise inconsistent with the Member's WTO rights and obligations.

4 Risk Management

4.1 Each Member shall, to the extent possible, adopt or maintain a risk management system for customs control.

4.2 Each Member shall design and apply risk management in a manner as to avoid arbitrary or unjustifiable discrimination, or a disguised restriction on international trade.

4.3 Each Member shall concentrate customs control and, to the extent possible other relevant border controls, on high-risk consignments and expedite the release of low-risk consignments. A Member also may select, on a random basis, consignments for such controls as part of its risk management.

4.4 Each Member shall base risk management on an assessment of risk through appropriate selectivity criteria. Such selectivity criteria may include, *inter alia*, the Harmonized System code, nature and description of the goods, country of origin, country from which the goods were shipped, value of the goods, compliance record of traders, and type of means of transport.

5 Post-clearance Audit

5.1 With a view to expediting the release of goods, each Member shall adopt or maintain post-clearance audit to ensure compliance with customs and other related laws and regulations.

5.2 Each Member shall select a person or a consignment for post-clearance audit in a risk-based manner, which may include appropriate selectivity criteria. Each Member shall conduct post-clearance audits in a transparent manner. Where the person is involved in the audit process and conclusive results have been achieved the Member shall, without delay, notify the person whose record is audited of the results, the person's rights and obligations, and the reasons for the results.

5.3 The information obtained in post-clearance audit may be used in further administrative or judicial proceedings.

5.4 Members shall, wherever practicable, use the result of post-clearance audit in applying risk management.

6 Establishment and Publication of Average Release Times

6.1 Members are encouraged to measure and publish their average release time of goods periodically and in a consistent manner, using tools such as, *inter alia*, the Time Release Study of the World Customs Organization (referred to in this Agreement as the "WCO").⁶

6.2 Members are encouraged to share with the Committee their experiences in measuring average release times, including methodologies used, bottlenecks identified, and any resulting effects on efficiency.

7 Trade Facilitation Measures for Authorized Operators

7.1 Each Member shall provide additional trade facilitation measures related to import, export, or transit formalities and procedures, pursuant to paragraph 7.3, to operators who meet specified criteria, hereinafter called authorized operators. Alternatively, a Member may offer such trade facilitation measures through customs procedures generally available to all operators and is not required to establish a separate scheme.

7.2 The specified criteria to qualify as an authorized operator shall be related to compliance, or the risk of non-compliance, with requirements specified in a Member's laws, regulations or procedures.

(a) Such criteria, which shall be published, may include:

- (i) an appropriate record of compliance with customs and other related laws and regulations;
- (ii) a system of managing records to allow for necessary internal controls;
- (iii) financial solvency, including, where appropriate, provision of a sufficient security or guarantee; and
- (iv) supply chain security.

(b) Such criteria shall not:

- (i) be designed or applied so as to afford or create arbitrary or unjustifiable discrimination between operators where the same conditions prevail; and
- (ii) to the extent possible, restrict the participation of small and medium-sized enterprises.

7.3 The trade facilitation measures provided pursuant to paragraph 7.1 shall include at least three of the following measures:⁷

(a) low documentary and data requirements, as appropriate;

---

⁶ Each Member may determine the scope and methodology of such average release time measurement in accordance with its needs and capacity.

⁷ A measure listed in subparagraphs 7.3 (a) to (g) will be deemed to be provided to authorized operators if it is generally available to all operators.

- (b) low rate of physical inspections and examinations, as appropriate;
- (c) rapid release time, as appropriate;
- (d) deferred payment of duties, taxes, fees, and charges;
- (e) use of comprehensive guarantees or reduced guarantees;
- (f) a single customs declaration for all imports or exports in a given period; and
- (g) clearance of goods at the premises of the authorized operator or another place authorized by customs.

7.4 Members are encouraged to develop authorized operator schemes on the basis of international standards, where such standards exist, except when such standards would be an inappropriate or ineffective means for the fulfilment of the legitimate objectives pursued.

7.5 In order to enhance the trade facilitation measures provided to operators, Members shall afford to other Members the possibility of negotiating mutual recognition of authorized operator schemes.

7.6 Members shall exchange relevant information within the Committee about authorized operator schemes in force.

8 Expedited Shipments

8.1 Each Member shall adopt or maintain procedures allowing for the expedited release of at least those goods entered through air cargo facilities to persons who apply for such treatment, while maintaining customs control.⁸ If a Member employs criteria⁹ limiting who may apply, the Member may, in published criteria, require that the applicant shall, as conditions for qualifying for the application of the treatment described in paragraph 8.2 to its expedited shipments:

- (a) provide adequate infrastructure and payment of customs expenses related to processing of expedited shipments in cases where the applicant fulfils the Member's requirements for such processing to be performed at a dedicated facility;
- (b) submit in advance of the arrival of an expedited shipment the information necessary for the release;
- (c) be assessed fees limited in amount to the approximate cost of services rendered in providing the treatment described in paragraph 8.2;
- (d) maintain a high degree of control over expedited shipments through the use of internal security, logistics, and tracking technology from pick-up to delivery;

---

⁸ In cases where a Member has an existing procedure that provides the treatment in paragraph 8.2, this provision does not require that Member to introduce separate expedited release procedures.

⁹ Such application criteria, if any, shall be in addition to the Member's requirements for operating with respect to all goods or shipments entered through air cargo facilities.

- (e) provide expedited shipment from pick-up to delivery;
- (f) assume liability for payment of all customs duties, taxes, fees, and charges to the customs authority for the goods;
- (g) have a good record of compliance with customs and other related laws and regulations;
- (h) comply with other conditions directly related to the effective enforcement of the Member's laws, regulations, and procedural requirements, that specifically relate to providing the treatment described in paragraph 8.2.

8.2 Subject to paragraphs 8.1 and 8.3, Members shall:

- (a) minimize the documentation required for the release of expedited shipments in accordance with paragraph 1 of Article 10 and, to the extent possible, provide for release based on a single submission of information on certain shipments;
- (b) provide for expedited shipments to be released under normal circumstances as rapidly as possible after arrival, provided the information required for release has been submitted;
- (c) endeavour to apply the treatment in subparagraphs (a) and (b) to shipments of any weight or value recognizing that a Member is permitted to require additional entry procedures, including declarations and supporting documentation and payment of duties and taxes, and to limit such treatment based on the type of good, provided the treatment is not limited to low value goods such as documents; and
- (d) provide, to the extent possible, for a *de minimis* shipment value or dutiable amount for which customs duties and taxes will not be collected, aside from certain prescribed goods. Internal taxes, such as value added taxes and excise taxes, applied to imports consistently with Article III of the GATT 1994 are not subject to this provision.

8.3 Nothing in paragraphs 8.1 and 8.2 shall affect the right of a Member to examine, detain, seize, confiscate or refuse entry of goods, or to carry out post-clearance audits, including in connection with the use of risk management systems. Further, nothing in paragraphs 8.1 and 8.2 shall prevent a Member from requiring, as a condition for release, the submission of additional information and the fulfilment of non-automatic licensing requirements.

9 Perishable Goods¹⁰

9.1 With a view to preventing avoidable loss or deterioration of perishable goods, and provided that all regulatory requirements have been met, each Member shall provide for the release of perishable goods:

- (a) under normal circumstances within the shortest possible time; and
- (b) in exceptional circumstances where it would be appropriate to do so, outside the business hours of customs and other relevant authorities.

9.2 Each Member shall give appropriate priority to perishable goods when scheduling any examinations that may be required.

9.3 Each Member shall either arrange or allow an importer to arrange for the proper storage of perishable goods pending their release. The Member may require that any storage facilities arranged by the importer have been approved or designated by its relevant authorities. The movement of the goods to those storage facilities, including authorizations for the operator moving the goods, may be subject to the approval, where required, of the relevant authorities. The Member shall, where practicable and consistent with domestic legislation, upon the request of the importer, provide for any procedures necessary for release to take place at those storage facilities.

9.4 In cases of significant delay in the release of perishable goods, and upon written request, the importing Member shall, to the extent practicable, provide a communication on the reasons for the delay.

ARTICLE 8: BORDER AGENCY COOPERATION

1. Each Member shall ensure that its authorities and agencies responsible for border controls and procedures dealing with the importation, exportation, and transit of goods cooperate with one another and coordinate their activities in order to facilitate trade.

2. Each Member shall, to the extent possible and practicable, cooperate on mutually agreed terms with other Members with whom it shares a common border with a view to coordinating procedures at border crossings to facilitate cross-border trade. Such cooperation and coordination may include:

- (a) alignment of working days and hours;
- (b) alignment of procedures and formalities;
- (c) development and sharing of common facilities;
- (d) joint controls;
- (e) establishment of one stop border post control.

---

¹⁰ For the purposes of this provision, perishable goods are goods that rapidly decay due to their natural characteristics, in particular in the absence of appropriate storage conditions.

ARTICLE 9: MOVEMENT OF GOODS INTENDED FOR IMPORT UNDER CUSTOMS CONTROL

Each Member shall, to the extent practicable, and provided all regulatory requirements are met, allow goods intended for import to be moved within its territory under customs control from a customs office of entry to another customs office in its territory from where the goods would be released or cleared.

ARTICLE 10: FORMALITIES CONNECTED WITH IMPORTATION, EXPORTATION AND TRANSIT

1 Formalities and Documentation Requirements

1.1 With a view to minimizing the incidence and complexity of import, export, and transit formalities and to decreasing and simplifying import, export, and transit documentation requirements and taking into account the legitimate policy objectives and other factors such as changed circumstances, relevant new information, business practices, availability of techniques and technology, international best practices, and inputs from interested parties, each Member shall review such formalities and documentation requirements and, based on the results of the review, ensure, as appropriate, that such formalities and documentation requirements are:

- (a) adopted and/or applied with a view to a rapid release and clearance of goods, particularly perishable goods;
- (b) adopted and/or applied in a manner that aims at reducing the time and cost of compliance for traders and operators;
- (c) the least trade restrictive measure chosen where two or more alternative measures are reasonably available for fulfilling the policy objective or objectives in question; and
- (d) not maintained, including parts thereof, if no longer required.

1.2 The Committee shall develop procedures for the sharing by Members of relevant information and best practices, as appropriate.

2 Acceptance of Copies

2.1 Each Member shall, where appropriate, endeavour to accept paper or electronic copies of supporting documents required for import, export, or transit formalities.

2.2 Where a government agency of a Member already holds the original of such a document, any other agency of that Member shall accept a paper or electronic copy, where applicable, from the agency holding the original in lieu of the original document.

2.3 A Member shall not require an original or copy of export declarations submitted to the customs authorities of the exporting Member as a requirement for importation.¹¹

3 Use of International Standards

3.1 Members are encouraged to use relevant international standards or parts thereof as a basis for their import, export, or transit formalities and procedures, except as otherwise provided for in this Agreement.

3.2 Members are encouraged to take part, within the limits of their resources, in the preparation and periodic review of relevant international standards by appropriate international organizations.

3.3 The Committee shall develop procedures for the sharing by Members of relevant information, and best practices, on the implementation of international standards, as appropriate.

The Committee may also invite relevant international organizations to discuss their work on international standards. As appropriate, the Committee may identify specific standards that are of particular value to Members.

4 Single Window

4.1 Members shall endeavour to establish or maintain a single window, enabling traders to submit documentation and/or data requirements for importation, exportation, or transit of goods through a single entry point to the participating authorities or agencies. After the examination by the participating authorities or agencies of the documentation and/or data, the results shall be notified to the applicants through the single window in a timely manner.

4.2 In cases where documentation and/or data requirements have already been received through the single window, the same documentation and/or data requirements shall not be requested by participating authorities or agencies except in urgent circumstances and other limited exceptions which are made public.

4.3 Members shall notify the Committee of the details of operation of the single window.

4.4 Members shall, to the extent possible and practicable, use information technology to support the single window.

5 Preshipment Inspection

5.1 Members shall not require the use of preshipment inspections in relation to tariff classification and customs valuation.

---

¹¹ Nothing in this paragraph precludes a Member from requiring documents such as certificates, permits or licenses as a requirement for the importation of controlled or regulated goods.

5.2 Without prejudice to the rights of Members to use other types of preshipment inspection not covered by paragraph 5.1, Members are encouraged not to introduce or apply new requirements regarding their use.¹²

6 Use of Customs Brokers

6.1 Without prejudice to the important policy concerns of some Members that currently maintain a special role for customs brokers, from the entry into force of this Agreement Members shall not introduce the mandatory use of customs brokers.

6.2 Each Member shall notify the Committee and publish its measures on the use of customs brokers. Any subsequent modifications thereof shall be notified and published promptly.

6.3 With regard to the licensing of customs brokers, Members shall apply rules that are transparent and objective.

7 Common Border Procedures and Uniform Documentation Requirements

7.1 Each Member shall, subject to paragraph 7.2, apply common customs procedures and uniform documentation requirements for release and clearance of goods throughout its territory.

7.2 Nothing in this Article shall prevent a Member from:

- (a) differentiating its procedures and documentation requirements based on the nature and type of goods, or their means of transport;
- (b) differentiating its procedures and documentation requirements for goods based on risk management;
- (c) differentiating its procedures and documentation requirements to provide total or partial exemption from import duties or taxes;
- (d) applying electronic filing or processing; or
- (e) differentiating its procedures and documentation requirements in a manner consistent with the Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures.

8 Rejected Goods

8.1 Where goods presented for import are rejected by the competent authority of a Member on account of their failure to meet prescribed sanitary or phytosanitary regulations or technical regulations, the Member shall, subject to and consistent with its laws and regulations, allow the importer to re-consign or to return the rejected goods to the exporter or another person designated by the exporter.

---

¹² This paragraph refers to pre-shipment inspections covered by the Agreement on Preshipment Inspection, and does not preclude preshipment inspections for sanitary and phytosanitary purposes.

8.2 When such an option under paragraph 8.1 is given and the importer fails to exercise it within a reasonable period of time, the competent authority may take a different course of action to deal with such non-compliant goods.

9 Temporary Admission of Goods and Inward and Outward Processing

9.1 Temporary Admission of Goods

Each Member shall allow, as provided for in its laws and regulations, goods to be brought into its customs territory conditionally relieved, totally or partially, from payment of import duties and taxes if such goods are brought into its customs territory for a specific purpose, are intended for re-exportation within a specific period, and have not undergone any change except normal depreciation and wastage due to the use made of them.

9.2 Inward and Outward Processing

(a) Each Member shall allow, as provided for in its laws and regulations, inward and outward processing of goods. Goods allowed for outward processing may be reimported with total or partial exemption from import duties and taxes in accordance with the Member's laws and regulations.

(b) For the purposes of this Article, the term "inward processing" means the customs procedure under which certain goods can be brought into a Member's customs territory conditionally relieved, totally or partially, from payment of import duties and taxes, or eligible for duty drawback, on the basis that such goods are intended for manufacturing, processing, or repair and subsequent exportation.

(c) For the purposes of this Article, the term "outward processing" means the customs procedure under which goods which are in free circulation in a Member's customs territory may be temporarily exported for manufacturing, processing, or repair abroad and then re-imported.

ARTICLE 11: FREEDOM OF TRANSIT

1. Any regulations or formalities in connection with traffic in transit imposed by a Member shall not be:

- (a) maintained if the circumstances or objectives giving rise to their adoption no longer exist or if the changed circumstances or objectives can be addressed in a reasonably available less trade-restrictive manner;
- (b) applied in a manner that would constitute a disguised restriction on traffic in transit.

2. Traffic in transit shall not be conditioned upon collection of any fees or charges imposed in respect of transit, except the charges for transportation or those commensurate with administrative expenses entailed by transit or with the cost of services rendered.

3. Members shall not seek, take, or maintain any voluntary restraints or any other similar measures on traffic in transit. This is without prejudice to existing and future national

regulations, bilateral or multilateral arrangements related to regulating transport, consistent with WTO rules.

4. Each Member shall accord to products which will be in transit through the territory of any other Member treatment no less favourable than that which would be accorded to such products if they were being transported from their place of origin to their destination without going through the territory of such other Member.

5. Members are encouraged to make available, where practicable, physically separate infrastructure (such as lanes, berths and similar) for traffic in transit.

6. Formalities, documentation requirements, and customs controls in connection with traffic in transit shall not be more burdensome than necessary to:

- (a) identify the goods; and
- (b) ensure fulfilment of transit requirements.

7. Once goods have been put under a transit procedure and have been authorized to proceed from the point of origination in a Member's territory, they will not be subject to any customs charges nor unnecessary delays or restrictions until they conclude their transit at the point of destination within the Member's territory.

8. Members shall not apply technical regulations and conformity assessment procedures within the meaning of the Agreement on Technical Barriers to Trade to goods in transit.

9. Members shall allow and provide for advance filing and processing of transit documentation and data prior to the arrival of goods.

10. Once traffic in transit has reached the customs office where it exits the territory of a Member, that office shall promptly terminate the transit operation if transit requirements have been met.

11. Where a Member requires a guarantee in the form of a surety, deposit or other appropriate monetary or non-monetary¹³ instrument for traffic in transit, such guarantee shall be limited to ensuring that requirements arising from such traffic in transit are fulfilled.

12. Once the Member has determined that its transit requirements have been satisfied, the guarantee shall be discharged without delay.

13. Each Member shall, in a manner consistent with its laws and regulations, allow comprehensive guarantees which include multiple transactions for same operators or renewal of guarantees without discharge for subsequent consignments.

14. Each Member shall make publicly available the relevant information it uses to set the guarantee, including single transaction and, where applicable, multiple transaction guarantee.

---

¹³ Nothing in this provision shall preclude a Member from maintaining existing procedures whereby the means of transport can be used as a guarantee for traffic in transit.

15. Each Member may require the use of customs convoys or customs escorts for traffic in transit only in circumstances presenting high risks or when compliance with customs laws and regulations cannot be ensured through the use of guarantees. General rules applicable to customs convoys or customs escorts shall be published in accordance with Article 1.

16. Members shall endeavour to cooperate and coordinate with one another with a view to enhancing freedom of transit. Such cooperation and coordination may include, but is not limited to, an understanding on:

- (a) charges;
- (b) formalities and legal requirements; and
- (c) the practical operation of transit regimes.

17. Each Member shall endeavour to appoint a national transit coordinator to which all enquiries and proposals by other Members relating to the good functioning of transit operations can be addressed.

ARTICLE 12: CUSTOMS COOPERATION

1 Measures Promoting Compliance and Cooperation

1.1 Members agree on the importance of ensuring that traders are aware of their compliance obligations, encouraging voluntary compliance to allow importers to self-correct without penalty in appropriate circumstances, and applying compliance measures to initiate stronger measures for non-compliant traders.¹⁴

1.2 Members are encouraged to share information on best practices in managing customs compliance, including through the Committee. Members are encouraged to cooperate in technical guidance or assistance and support for capacity building for the purposes of administering compliance measures and enhancing their effectiveness.

2 Exchange of Information

2.1 Upon request and subject to the provisions of this Article, Members shall exchange the information set out in subparagraphs 6.1(b) and/or (c) for the purpose of verifying an import or export declaration in identified cases where there are reasonable grounds to doubt the truth or accuracy of the declaration.

2.2 Each Member shall notify the Committee of the details of its contact point for the exchange of this information.

---

¹⁴ Such activity has the overall objective of lowering the frequency of non-compliance, and consequently reducing the need for exchange of information in pursuit of enforcement.

3 Verification

A Member shall make a request for information only after it has conducted appropriate verification procedures of an import or export declaration and after it has inspected the available relevant documentation.

4 Request

4.1 The requesting Member shall provide the requested Member with a written request, through paper or electronic means in a mutually agreed official language of the WTO or other mutually agreed language, including:

- (a) the matter at issue including, where appropriate and available, the number identifying the export declaration corresponding to the import declaration in question;
- (b) the purpose for which the requesting Member is seeking the information or documents, along with the names and contact details of the persons to whom the request relates, if known;
- (c) where required by the requested Member, confirmation¹⁵ of the verification where appropriate;
- (d) the specific information or documents requested;
- (e) the identity of the originating office making the request;
- (f) reference to provisions of the requesting Member's domestic law and legal system that govern the collection, protection, use, disclosure, retention, and disposal of confidential information and personal data.

4.2 If the requesting Member is not in a position to comply with any of the subparagraphs of paragraph 4.1, it shall specify this in the request.

5 Protection and Confidentiality

5.1 The requesting Member shall, subject to paragraph 5.2:

- (a) hold all information or documents provided by the requested Member strictly in confidence and grant at least the same level of such protection and confidentiality as that provided under the domestic law and legal system of the requested Member as described by it under subparagraphs 6.1(b) or (c);
- (b) provide information or documents only to the customs authorities dealing with the matter at issue and use the information or documents solely for the purpose stated in the request unless the requested Member agrees otherwise in writing;

---

¹⁵ This may include pertinent information on the verification conducted under paragraph 3. Such information shall be subject to the level of protection and confidentiality specified by the Member conducting the verification.

- (c) not disclose the information or documents without the specific written permission of the requested Member;
- (d) not use any unverified information or documents from the requested Member as the deciding factor towards alleviating the doubt in any given circumstance;
- (e) respect any case-specific conditions set out by the requested Member regarding retention and disposal of confidential information or documents and personal data; and
- (f) upon request, inform the requested Member of any decisions and actions taken on the matter as a result of the information or documents provided.

5.2 A requesting Member may be unable under its domestic law and legal system to comply with any of the subparagraphs of paragraph 5.1. If so, the requesting Member shall specify this in the request.

5.3 The requested Member shall treat any request and verification information received under paragraph 4 with at least the same level of protection and confidentiality accorded by the requested Member to its own similar information.

6 Provision of Information

6.1 Subject to the provisions of this Article, the requested Member shall promptly:

- (a) respond in writing, through paper or electronic means;
- (b) provide the specific information as set out in the import or export declaration, or the declaration, to the extent it is available, along with a description of the level of protection and confidentiality required of the requesting Member;
- (c) if requested, provide the specific information as set out in the following documents, or the documents, submitted in support of the import or export declaration, to the extent it is available: commercial invoice, packing list, certificate of origin and bill of lading, in the form in which these were filed, whether paper or electronic, along with a description of the level of protection and confidentiality required of the requesting Member;
- (d) confirm that the documents provided are true copies;
- (e) provide the information or otherwise respond to the request, to the extent possible, within 90 days from the date of the request.

6.2 The requested Member may require, under its domestic law and legal system, an assurance prior to the provision of information that the specific information will not be used as evidence in criminal investigations, judicial proceedings, or in non-customs proceedings without the specific written permission of the requested Member. If the requesting Member is not in a position to comply with this requirement, it should specify this to the requested Member.

7 Postponement or Refusal of a Request

7.1 A requested Member may postpone or refuse part or all of a request to provide information, and shall inform the requesting Member of the reasons for doing so, where:

- (a) it would be contrary to the public interest as reflected in the domestic law and legal system of the requested Member;
- (b) its domestic law and legal system prevents the release of the information. In such a case it shall provide the requesting Member with a copy of the relevant, specific reference;
- (c) the provision of the information would impede law enforcement or otherwise interfere with an on-going administrative or judicial investigation, prosecution or proceeding;
- (d) the consent of the importer or exporter is required by its domestic law and legal system that govern the collection, protection, use, disclosure, retention, and disposal of confidential information or personal data and that consent is not given; or
- (e) the request for information is received after the expiration of the legal requirement of the requested Member for the retention of documents.

7.2 In the circumstances of paragraphs 4.2, 5.2, or 6.2, execution of such a request shall be at the discretion of the requested Member.

8 Reciprocity

If the requesting Member is of the opinion that it would be unable to comply with a similar request if it was made by the requested Member, or if it has not yet implemented this Article, it shall state that fact in its request. Execution of such a request shall be at the discretion of the requested Member.

9 Administrative Burden

9.1 The requesting Member shall take into account the associated resource and cost implications for the requested Member in responding to requests for information. The requesting Member shall consider the proportionality between its fiscal interest in pursuing its request and the efforts to be made by the requested Member in providing the information.

9.2 If a requested Member receives an unmanageable number of requests for information or a request for information of unmanageable scope from one or more requesting Member(s) and is unable to meet such requests within a reasonable time, it may request one or more of the requesting Member(s) to prioritize with a view to agreeing on a practical limit within its resource constraints. In the absence of a mutually-agreed approach, the execution of such requests shall be at the discretion of the requested Member based on the results of its own prioritization.

10 Limitations

A requested Member shall not be required to:

- (a) modify the format of its import or export declarations or procedures;
- (b) call for documents other than those submitted with the import or export declaration as specified in subparagraph 6.1(c);
- (c) initiate enquiries to obtain the information;
- (d) modify the period of retention of such information;
- (e) introduce paper documentation where electronic format has already been introduced;
- (f) translate the information;
- (g) verify the accuracy of the information; or
- (h) provide information that would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises, public or private.

11 Unauthorized Use or Disclosure

11.1 In the event of any breach of the conditions of use or disclosure of information exchanged under this Article, the requesting Member that received the information shall promptly communicate the details of such unauthorized use or disclosure to the requested Member that provided the information and:

- (a) take necessary measures to remedy the breach;
- (b) take necessary measures to prevent any future breach; and
- (c) notify the requested Member of the measures taken under subparagraphs (a) and (b).

11.2 The requested Member may suspend its obligations to the requesting Member under this Article until the measures set out in paragraph 11.1 have been taken.

12 Bilateral and Regional Agreements

12.1 Nothing in this Article shall prevent a Member from entering into or maintaining a bilateral, plurilateral, or regional agreement for sharing or exchange of customs information and data, including on a secure and rapid basis such as on an automatic basis or in advance of the arrival of the consignment.

12.2 Nothing in this Article shall be construed as altering or affecting a Member's rights or obligations under such bilateral, plurilateral, or regional agreements, or as governing the exchange of customs information and data under such other agreements.

SECTION II

SPECIAL AND DIFFERENTIAL TREATMENT PROVISIONS FOR DEVELOPING COUNTRY MEMBERS AND LEAST-DEVELOPED COUNTRY MEMBERS

ARTICLE 13: GENERAL PRINCIPLES

1. The provisions contained in Articles 1 to 12 of this Agreement shall be implemented by developing and least-developed country Members in accordance with this Section, which is based on the modalities agreed in Annex D of the July 2004 Framework Agreement (WT/L/579) and in paragraph 33 of and Annex E to the Hong Kong Ministerial Declaration (WT/MIN(05)/DEC).
2. Assistance and support for capacity building¹⁶ should be provided to help developing and least-developed country Members implement the provisions of this Agreement, in accordance with their nature and scope. The extent and the timing of implementation of the provisions of this Agreement shall be related to the implementation capacities of developing and least-developed country Members. Where a developing or least-developed country Member continues to lack the necessary capacity, implementation of the provision(s) concerned will not be required until implementation capacity has been acquired.
3. Least-developed country Members will only be required to undertake commitments to the extent consistent with their individual development, financial and trade needs or their administrative and institutional capabilities.
4. These principles shall be applied through the provisions set out in Section II.

ARTICLE 14: CATEGORIES OF PROVISIONS

1. There are three categories of provisions:
  - (a) Category A contains provisions that a developing country Member or a least developed country Member designates for implementation upon entry into force of this Agreement, or in the case of a least-developed country Member within one year after entry into force, as provided in Article 15.
  - (b) Category B contains provisions that a developing country Member or a least developed country Member designates for implementation on a date after a transitional period of time following the entry into force of this Agreement, as provided in Article 16.
  - (c) Category C contains provisions that a developing country Member or a least developed country Member designates for implementation on a date after a transitional period of time following the entry into force of this Agreement and requiring the acquisition of implementation capacity through the provision of assistance and support for capacity building, as provided for in Article 16.

---

¹⁶ For the purposes of this Agreement, "assistance and support for capacity building" may take the form of technical, financial, or any other mutually agreed form of assistance provided.

2. Each developing country and least-developed country Member shall self-designate, on an individual basis, the provisions it is including under each of the Categories A, B and C.

ARTICLE 15: NOTIFICATION AND IMPLEMENTATION OF CATEGORY A

1. Upon entry into force of this Agreement, each developing country Member shall implement its Category A commitments. Those commitments designated under Category A will thereby be made an integral part of this Agreement.

2. A least-developed country Member may notify the Committee of the provisions it has designated in Category A for up to one year after entry into force of this Agreement. Each least developed country Member's commitments designated under Category A will thereby be made an integral part of this Agreement.

ARTICLE 16: NOTIFICATION OF DEFINITIVE DATES FOR IMPLEMENTATION OF CATEGORY B AND CATEGORY C

1. With respect to the provisions that a developing country Member has not designated in Category A, the Member may delay implementation in accordance with the process set out in this Article.

Developing Country Member Category B

(a) Upon entry into force of this Agreement, each developing country Member shall notify the Committee of the provisions that it has designated in Category B and their corresponding indicative dates for implementation.¹⁷

(b) No later than one year after entry into force of this Agreement, each developing country Member shall notify the Committee of its definitive dates for implementation of the provisions it has designated in Category B. If a developing country Member, before this deadline, believes it requires additional time to notify its definitive dates, the Member may request that the Committee extend the period sufficient to notify its dates.

Developing Country Member Category C

(c) Upon entry into force of this Agreement, each developing country Member shall notify the Committee of the provisions that it has designated in Category C and their corresponding indicative dates for implementation. For transparency purposes, notifications submitted shall include information on the assistance and support for capacity building that the Member requires in order to implement.¹⁸

---

¹⁷ Notifications submitted may also include such further information as the notifying Member deems appropriate. Members are encouraged to provide information on the domestic agency or entity responsible for implementation.

¹⁸ Members may also include information on national trade facilitation implementation plans or projects, the domestic agency or entity responsible for implementation, and the donors with which the Member may have an arrangement in place to provide assistance.

(d) Within one year after entry into force of this Agreement, developing country Members and relevant donor Members, taking into account any existing arrangements already in place, notifications pursuant to paragraph 1 of Article 22 and information submitted pursuant to subparagraph (c) above, shall provide information to the Committee on the arrangements maintained or entered into that are necessary to provide assistance and support for capacity building to enable implementation of Category C.¹⁹ The participating developing country Member shall promptly inform the Committee of such arrangements. The Committee shall also invite non-Member donors to provide information on existing or concluded arrangements.

(e) Within 18 months from the date of the provision of the information stipulated in subparagraph (d), donor Members and respective developing country Members shall inform the Committee of the progress in the provision of assistance and support for capacity building. Each developing country Member shall, at the same time, notify its list of definitive dates for implementation.

2. With respect to those provisions that a least-developed country Member has not designated under Category A, least-developed country Members may delay implementation in accordance with the process set forth in this Article.

Least-Developed Country Member Category B

(a) No later than one year after entry into force of this Agreement, a least-developed country Member shall notify the Committee of its Category B provisions and may notify their corresponding indicative dates for implementation of these provisions, taking into account maximum flexibilities for least-developed country Members.

(b) No later than two years after the notification date stipulated under subparagraph (a) above, each least-developed country Member shall notify the Committee to confirm designations of provisions and notify its dates for implementation. If a least-developed country Member, before this deadline, believes it requires additional time to notify its definitive dates, the Member may request that the Committee extend the period sufficiently to notify its dates.

Least-Developed Country Member Category C

(c) For transparency purposes and to facilitate arrangements with donors, one year after entry into force of this Agreement, each least-developed country Member shall notify the Committee of the provisions it has designated in Category C, taking into account maximum flexibilities for least-developed country Members.

---

¹⁹ Such arrangements will be on mutually agreed terms, either bilaterally or through appropriate international organizations, consistent with paragraph 3 of Article 21.

(d) One year after the date stipulated in subparagraph (c) above, least-developed country Members shall notify information on assistance and support for capacity building that the Member requires in order to implement.²⁰

(e) No later than two years after the notification under subparagraph (d) above, least developed country Members and relevant donor Members, taking into account information submitted pursuant to subparagraph (d) above, shall provide information to the Committee on the arrangements maintained or entered into that are necessary to provide assistance and support for capacity building to enable implementation of Category C.²¹ The participating least-developed country Member shall promptly inform the Committee of such arrangements. The least-developed country Member shall, at the same time, notify indicative dates for implementation of corresponding Category C commitments covered by the assistance and support arrangements. The Committee shall also invite non-Member donors to provide information on existing and concluded arrangements.

(f) No later than 18 months from the date of the provision of the information stipulated in subparagraph (e), relevant donor Members and respective least-developed country Members shall inform the Committee of the progress in the provision of assistance and support for capacity building. Each least-developed country Member shall, at the same time, notify the Committee of its list of definitive dates for implementation.

3. Developing country Members and least-developed country Members experiencing difficulties in submitting definitive dates for implementation within the deadlines set out in paragraphs 1 and 2 because of the lack of donor support or lack of progress in the provision of assistance and support for capacity building should notify the Committee as early as possible prior to the expiration of those deadlines. Members agree to cooperate to assist in addressing such difficulties, taking into account the particular circumstances and special problems facing the Member concerned. The Committee shall, as appropriate, take action to address the difficulties including, where necessary, by extending the deadlines for the Member concerned to notify its definitive dates.

4. Three months before the deadline stipulated in subparagraphs 1(b) or (e), or in the case of a least-developed country Member, subparagraphs 2(b) or (f), the Secretariat shall remind a Member if that Member has not notified a definitive date for implementation of provisions that it has designated in Category B or C. If the Member does not invoke paragraph 3, or in the case of a developing country Member subparagraph 1(b), or in the case of a least-developed country Member subparagraph 2(b), to extend the deadline and still does not notify a definitive date for implementation, the Member shall implement the provisions within one

---

²⁰ Members may also include information on national trade facilitation implementation plans or projects, the domestic agency or entity responsible for implementation, and the donors with which the Member may have an arrangement in place to provide assistance.

²¹ Such arrangements will be on mutually agreed terms, either bilaterally or through appropriate international organizations, consistent with paragraph 3 of Article 21.

year after the deadline stipulated in subparagraphs 1(b) or (e), or in the case of a least-developed country Member, subparagraphs 2(b) or (f), or extended by paragraph 3.

5. No later than 60 days after the dates for notification of definitive dates for implementation of Category B and Category C provisions in accordance with paragraphs 1, 2, or 3, the Committee shall take note of the annexes containing each Member's definitive dates for implementation of Category B and Category C provisions, including any dates set under paragraph 4, thereby making these annexes an integral part of this Agreement.

ARTICLE 17: EARLY WARNING MECHANISM: EXTENSION OF IMPLEMENTATION DATES FOR PROVISIONS IN CATEGORIES B AND C

1.

(a) A developing country Member or least-developed country Member that considers itself to be experiencing difficulty in implementing a provision that it has designated in Category B or Category C by the definitive date established under subparagraphs 1(b) or (e) of Article 16, or in the case of a least-developed country Member subparagraphs 2(b) or (f) of Article 16, should notify the Committee. Developing country Members shall notify the Committee no later than 120 days before the expiration of the implementation date. Least-developed country Members shall notify the Committee no later than 90 days before such date.

(b) The notification to the Committee shall indicate the new date by which the developing country Member or least-developed country Member expects to be able to implement the provision concerned. The notification shall also indicate the reasons for the expected delay in implementation. Such reasons may include the need for assistance and support for capacity building not earlier anticipated or additional assistance and support to help build capacity.

2. Where a developing country Member's request for additional time for implementation does not exceed 18 months or a least-developed country Member's request for additional time does not exceed 3 years, the requesting Member is entitled to such additional time without any further action by the Committee.

3. Where a developing country or least-developed country Member considers that it requires a first extension longer than that provided for in paragraph 2 or a second or any subsequent extension, it shall submit to the Committee a request for an extension containing the information described in subparagraph 1(b) no later than 120 days in respect of a developing country Member and 90 days in respect of a least-developed country Member before the expiration of the original definitive implementation date or that date as subsequently extended.

4. The Committee shall give sympathetic consideration to granting requests for extension taking into account the specific circumstances of the Member submitting the request. These circumstances may include difficulties and delays in obtaining assistance and support for capacity building.

ARTICLE 18: IMPLEMENTATION OF CATEGORY B AND CATEGORY C

1. In accordance with paragraph 2 of Article 13, if a developing country Member or a least developed country Member, having fulfilled the procedures set forth in paragraphs 1 or 2 of Article 16 and in Article 17, and where an extension requested has not been granted or where the developing country Member or least-developed country Member otherwise experiences unforeseen circumstances that prevent an extension being granted under Article 17, self-assesses that its capacity to implement a provision under Category C continues to be lacking, that Member shall notify the Committee of its inability to implement the relevant provision.

2. The Committee shall establish an Expert Group immediately, and in any case no later than 60 days after the Committee receives the notification from the relevant developing country Member or least-developed country Member. The Expert Group will examine the issue and make a recommendation to the Committee within 120 days of its composition.

3. The Expert Group shall be composed of five independent persons that are highly qualified in the fields of trade facilitation and assistance and support for capacity building. The composition of the Expert Group shall ensure balance between nationals from developing and developed country Members. Where a least-developed country Member is involved, the Expert Group shall include at least one national from a least-developed country Member. If the Committee cannot agree on the composition of the Expert Group within 20 days of its establishment, the Director-General, in consultation with the chair of the Committee, shall determine the composition of the Expert Group in accordance with the terms of this paragraph.

4. The Expert Group shall consider the Member's self-assessment of lack of capacity and shall make a recommendation to the Committee. When considering the Expert Group's recommendation concerning a least-developed country Member, the Committee shall, as appropriate, take action that will facilitate the acquisition of sustainable implementation capacity.

5. The Member shall not be subject to proceedings under the Dispute Settlement Understanding on this issue from the time the developing country Member notifies the Committee of its inability to implement the relevant provision until the first meeting of the Committee after it receives the recommendation of the Expert Group. At that meeting, the Committee shall consider the recommendation of the Expert Group. For a least-developed country Member, the proceedings under the Dispute Settlement Understanding shall not apply to the respective provision from the date of notification to the Committee of its inability to implement the provision until the Committee makes a decision on the issue, or within 24 months after the date of the first Committee meeting set out above, whichever is earlier.

6. Where a least-developed country Member loses its ability to implement a Category C commitment, it may inform the Committee and follow the procedures set out in this Article.

ARTICLE 19: SHIFTING BETWEEN CATEGORIES B AND C

1. Developing country Members and least-developed country Members who have notified provisions under Categories B and C may shift provisions between such categories through the submission of a notification to the Committee. Where a Member proposes to shift a provision from Category B to Category C, the Member shall provide information on the assistance and support required to build capacity.
2. In the event that additional time is required to implement a provision shifted from Category B to Category C, the Member may:
  - (a) use the provisions of Article 17, including the opportunity for an automatic extension; or
  - (b) request an examination by the Committee of the Member's request for extra time to implement the provision and, if necessary, for assistance and support for capacity building, including the possibility of a review and recommendation by the Expert Group under Article 18; or
  - (c) in the case of a least-developed country Member, any new implementation date of more than four years after the original date notified under Category B shall require approval by the Committee. In addition, a least-developed country Member shall continue to have recourse to Article 17. It is understood that assistance and support for capacity building is required for a least-developed country Member so shifting.

ARTICLE 20: GRACE PERIOD FOR THE APPLICATION OF THE UNDERSTANDING ON RULES AND PROCEDURES GOVERNING THE SETTLEMENT OF DISPUTES

1. For a period of two years after entry into force of this Agreement, the provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes shall not apply to the settlement of disputes against a developing country Member concerning any provision that the Member has designated in Category A.
2. For a period of six years after entry into force of this Agreement, the provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes shall not apply to the settlement of disputes against a least-developed country Member concerning any provision that the Member has designated in Category A.
3. For a period of eight years after implementation of a provision under Category B or C by a least-developed country Member, the provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes shall not apply to the settlement of disputes against that least-developed country Member concerning that provision.

4. Notwithstanding the grace period for the application of the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes, before making a request for consultations pursuant to Articles XXII or XXIII of GATT 1994, and at all stages of dispute settlement procedures with regard to a measure of a least-developed country Member, a Member shall give particular consideration to the special situation of least-developed country Members. In this regard, Members shall exercise due restraint in raising matters under the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes involving least-developed country Members.

5. Each Member shall, upon request, during the grace period allowed under this Article, provide adequate opportunity to other Members for discussion with respect to any issue relating to the implementation of this Agreement.

ARTICLE 21: PROVISION OF ASSISTANCE AND SUPPORT FOR CAPACITY BUILDING

1. Donor Members agree to facilitate the provision of assistance and support for capacity building to developing country and least-developed country Members on mutually agreed terms either bilaterally or through the appropriate international organizations. The objective is to assist developing country and least-developed country Members to implement the provisions of Section I of this Agreement.

2. Given the special needs of least-developed country Members, targeted assistance and support should be provided to the least-developed country Members so as to help them build sustainable capacity to implement their commitments. Through the relevant development cooperation mechanisms and consistent with the principles of technical assistance and support for capacity building as referred to in paragraph 3, development partners shall endeavour to provide assistance and support for capacity building in this area in a way that does not compromise existing development priorities.

3. Members shall endeavour to apply the following principles for providing assistance and support for capacity building with regard to the implementation of this Agreement:

(a) take account of the overall developmental framework of recipient countries and regions and, where relevant and appropriate, ongoing reform and technical assistance programs;

(b) include, where relevant and appropriate, activities to address regional and subregional challenges and promote regional and sub-regional integration;

(c) ensure that ongoing trade facilitation reform activities of the private sector are factored into assistance activities;

(d) promote coordination between and among Members and other relevant institutions, including regional economic communities, to ensure maximum effectiveness of and results from this assistance. To this end:

(i) coordination, primarily in the country or region where the assistance is to be provided, between partner Members and donors and among bilateral and multilateral donors should aim to avoid overlap and duplication in assistance programs and inconsistencies in reform activities through close coordination of technical assistance and capacity building interventions;

(ii) for least-developed country Members, the Enhanced Integrated Framework for trade-related assistance for the least-developed countries should be a part of this coordination process; and

(iii) Members should also promote internal coordination between their trade and development officials, both in capitals and in Geneva, in the implementation of this Agreement and technical assistance.

(e) encourage use of existing in-country and regional coordination structures such as roundtables and consultative groups to coordinate and monitor implementation activities; and

(f) encourage developing country Members to provide capacity building to other developing and least-developed country Members and consider supporting such activities, where possible.

4. The Committee shall hold at least one dedicated session per year to:

(a) discuss any problems regarding implementation of provisions or sub-parts of provisions of this Agreement;

(b) review progress in the provision of assistance and support for capacity building to support the implementation of the Agreement, including any developing or least developed country Members not receiving adequate assistance and support for capacity building;

(c) share experiences and information on ongoing assistance and support for capacity building and implementation programs, including challenges and successes;

(d) review donor notifications as set forth in Article 22; and

(e) review the operation of paragraph 2.

ARTICLE 22: INFORMATION ON ASSISTANCE AND SUPPORT FOR CAPACITY BUILDING TO BE SUBMITTED TO THE COMMITTEE

1. To provide transparency to developing country Members and least-developed country Members on the provision of assistance and support for capacity building for implementation of Section I, each donor Member assisting developing country Members and least-developed country Members with the implementation of this Agreement shall submit to the Committee, at entry into force of this Agreement and annually thereafter, the following information on its

assistance and support for capacity building that was disbursed in the preceding 12 months and, where available, that is committed in the next 12 months²²:

- (a) a description of the assistance and support for capacity building;
- (b) the status and amount committed/disbursed;
- (c) procedures for disbursement of the assistance and support;
- (d) the beneficiary Member or, where necessary, the region; and
- (e) the implementing agency in the Member providing assistance and support.

The information shall be provided in the format specified in Annex 1. In the case of Organisation for Economic Co-operation and Development (referred to in this Agreement as the “OECD”) Members, the information submitted can be based on relevant information from the OECD Creditor Reporting System. Developing country Members declaring themselves in a position to provide assistance and support for capacity building are encouraged to provide the information above.

2. Donor Members assisting developing country Members and least-developed country Members shall submit to the Committee:

- (a) contact points of their agencies responsible for providing assistance and support for capacity building related to the implementation of Section I of this Agreement including, where practicable, information on such contact points within the country or region where the assistance and support is to be provided; and
- (b) information on the process and mechanisms for requesting assistance and support for capacity building.

Developing country Members declaring themselves in a position to provide assistance and support are encouraged to provide the information above.

3. Developing country Members and least-developed country Members intending to avail themselves of trade facilitation-related assistance and support for capacity building shall submit to the Committee information on contact point(s) of the office(s) responsible for coordinating and prioritizing such assistance and support.

4. Members may provide the information referred to in paragraphs 2 and 3 through internet references and shall update the information as necessary. The Secretariat shall make all such information publicly available.

5. The Committee shall invite relevant international and regional organizations (such as the International Monetary Fund, the OECD, the United Nations Conference on Trade and Development, the WCO, United Nations Regional Commissions, the World Bank, or their

---

²²The information provided will reflect the demand driven nature of the provision of assistance and support for capacity building.

subsidiary bodies, and regional development banks) and other agencies of cooperation to provide information referred to in paragraphs 1, 2, and 4.

SECTION III

INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS AND FINAL PROVISIONS ARTICLE 23: INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS

1 Committee on Trade Facilitation

1.1 A Committee on Trade Facilitation is hereby established.

1.2 The Committee shall be open for participation by all Members and shall elect its own Chairperson. The Committee shall meet as needed and envisaged by the relevant provisions of this Agreement, but no less than once a year, for the purpose of affording Members the opportunity to consult on any matters related to the operation of this Agreement or the furtherance of its objectives. The Committee shall carry out such responsibilities as assigned to it under this Agreement or by the Members. The Committee shall establish its own rules of procedure.

1.3 The Committee may establish such subsidiary bodies as may be required. All such bodies shall report to the Committee.

1.4 The Committee shall develop procedures for the sharing by Members of relevant information and best practices as appropriate.

1.5 The Committee shall maintain close contact with other international organizations in the field of trade facilitation, such as the WCO, with the objective of securing the best available advice for the implementation and administration of this Agreement and in order to ensure that unnecessary duplication of effort is avoided. To this end, the Committee may invite representatives of such organizations or their subsidiary bodies to:

- (a) attend meetings of the Committee; and
- (b) discuss specific matters related to the implementation of this Agreement.

1.6 The Committee shall review the operation and implementation of this Agreement four years from its entry into force, and periodically thereafter.

1.7 Members are encouraged to raise before the Committee questions relating to issues on the implementation and application of this Agreement.

1.8 The Committee shall encourage and facilitate ad hoc discussions among Members on specific issues under this Agreement with a view to reaching a mutually satisfactory solution promptly.

2 National Committee on Trade Facilitation

Each Member shall establish and/or maintain a national committee on trade facilitation or designate an existing mechanism to facilitate both domestic coordination and implementation of the provisions of this Agreement.

ARTICLE 24: FINAL PROVISIONS

1. For the purpose of this Agreement, the term "Member" is deemed to include the competent authority of that Member.
2. All provisions of this Agreement are binding on all Members.
3. Members shall implement this Agreement from the date of its entry into force. Developing country Members and least-developed country Members that choose to use the provisions of Section II shall implement this Agreement in accordance with Section II.
4. A Member which accepts this Agreement after its entry into force shall implement its Category B and C commitments counting the relevant periods from the date this Agreement enters into force.
5. Members of a customs union or a regional economic arrangement may adopt regional approaches to assist in the implementation of their obligations under this Agreement including through the establishment and use of regional bodies.
6. Notwithstanding the general interpretative note to Annex 1A to the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, nothing in this Agreement shall be construed as diminishing the obligations of Members under the GATT 1994. In addition, nothing in this Agreement shall be construed as diminishing the rights and obligations of Members under the Agreement on Technical Barriers to Trade and the Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures.
7. All exceptions and exemptions²³ under the GATT 1994 shall apply to the provisions of this Agreement. Waivers applicable to the GATT 1994 or any part thereof, granted according to Article IX:3 and Article IX:4 of the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization and any amendments thereto as of the date of entry into force of this Agreement, shall apply to the provisions of this Agreement.
8. The provisions of Articles XXII and XXIII of GATT 1994 as elaborated and applied by the Dispute Settlement Understanding shall apply to consultations and the settlement of disputes under this Agreement, except as otherwise specifically provided for in this Agreement.
9. Reservations may not be entered in respect of any of the provisions of this Agreement without the consent of the other Members.

---

²³This includes Articles V:7 and X:1 of the GATT 1994 and the Ad note to Article VIII of the GATT 1994.

10. The Category A commitments of developing country Members and least-developed country Members annexed to this Agreement in accordance with paragraphs 1 and 2 of Article 15 shall constitute an integral part of this Agreement.

11. The Category B and C commitments of developing country Members and least-developed country Members taken note of by the Committee and annexed to this Agreement pursuant to paragraph 5 of Article 16 shall constitute an integral part of this Agreement.

**ANNEX 1: FORMAT FOR NOTIFICATION UNDER
PARAGRAPH 1 OF ARTICLE 22**

Donor Member:

Period covered by the notification:

Description of the technical and financial assistance and capacity building resources	Status and amount committed/disbursed	Beneficiary country/ Region (where necessary)	The implementing agency in the Member providing assistance	Procedures for disbursement of the assistance